

หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

(Certification Scheme for Good Agricultural Practices)

บทนำ

การขยายตัวทางเศรษฐกิจและตลาดการค้าระหว่างประเทศในช่วงที่ผ่านมา เป็นปัจจัยผลักดันให้เกิด การแข่งขันด้านคุณภาพของสินค้าและบริการที่สูงขึ้น ประกอบกับการปฏิบัติตามกรอบกติกาการค้าเสรีของ World Trade Organization (WTO) จำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบการผลิตและการตรวจสอบเพื่อออกใบรับรองที่ได้คุณภาพ ตามมาตรฐานสากล เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ การยอมรับในสินค้าเกษตรและอาหารของประเทศไทยและตอบสนอง ความต้องการของผู้บริโภคในด้านปริมาณคุณภาพและความปลอดภัย

รัฐบาลได้มีนโยบายในการสร้างระบบการตรวจสอบและออกใบรับรองตามหลักมาตรฐานสากลโดยเมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2553 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้มีการถ่ายโอนงานด้านการตรวจสอบออกใบรับรอง (Certification) และการวิเคราะห์ทดสอบในห้องปฏิบัติการ ซึ่งเดิมเป็นภารกิจของภาครัฐไปยังหน่วยงานภาคเอกชนที่มีศักยภาพและ ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวเทียบเท่ากับ หน่วยงานภาครัฐดำเนินการอยู่ รวมทั้งผลักดันและ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบการตรวจประเมินและรับรองมาตรฐานของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

เพื่อสนองนโยบายดังกล่าว สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ในฐานะหน่วยงาน รับผิดชอบด้านการกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตรตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 จึงได้ ดำเนินการ จัดทำ เอกสาร “หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Certification Scheme for Good Agricultural Practices) เล่มนี้ขึ้น เพื่อใช้เป็นข้อกำหนดในการดำเนินงานร่วมกับระบบ บริหารงานคุณภาพตามมาตรฐาน ISO/IEC Guide 65 และมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ISO/IEC 17007:2009 เป็นต้น มาตรฐานดังกล่าวใช้เป็นเอกสารอ้างอิงในการพิจารณาเพื่อจัดทำ หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทาง การเกษตรที่ดีและทุกมาตรฐานที่ใช้ในการรับรองสินค้า หรือ Product Certification ตามมาตรฐาน ISO/IEC Guide 65

หน่วยรับรอง (Conformity Assessment Bodies: CAB หรือ เดิม Certification Bodies: CB) ที่ประสงค์จะ ให้บริการตรวจรับรองและออกใบรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices : GAP) จะต้องนำหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ฉบับนี้ไปปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่า

หน่วยรับรองจะสามารถตรวจประเมินให้การรับรองแก่ผู้ประกอบการตามมาตรฐานสินค้าเกษตร(มกษ.)ได้ในทิศทางเดียวกัน และสร้างความเชื่อมั่นว่าใบรับรอง ที่ได้รับ จะแสดงถึงการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีตามวัตถุประสงค์ และข้อกำหนดของมาตรฐานนั้นๆ

ขอบข่ายและการจัดทำหลักเกณฑ์การรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

มาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.) เป็นมาตรฐานที่กำหนดและบังคับออกคุณลักษณะด้าน คุณภาพ และความปลอดภัยของสินค้าเกษตรที่ผู้บริโภคคาดหวังซึ่งเป็นเกณฑ์สำหรับเกษตรกรใช้ในการผลิตสินค้าเกษตรที่สนองตอบต่อความต้องการดังกล่าวสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ได้จัดทำ “มาตรฐานสินค้าเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ” ที่โดยทั่วไป เรียกว่า “มาตรฐาน มกษ . GAP (Good Agricultural Practices)” ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นมาตรฐานที่มุ่งเน้นการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยต่อการบริโภค ตามหลักสากล ในขณะเดียวกัน การตรวจสอบและรับรองว่าสินค้าเกษตรผลิตตามมาตรฐาน มกษ จะเป็นกระบวนการที่สร้างความมั่นใจ ต่อผู้บริโภค ในสินค้าเกษตรดังกล่าว อันเป็น กระบวนการ ที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการค้าในตลาดโลกปัจจุบัน ที่ผ่านมา การตรวจสอบและออกใบรับรองสินค้าเกษตร ดำเนินการโดยหน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจ (Competent Authority: CA) ภายใต้กฎหมายของแต่ละประเทศ ตามกฎกติกาหรือข้อตกลงการค้าระหว่างประเทศ แต่ระบบดังกล่าว อาจไม่แสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระ ความเป็นกลางภายในกระบวนการตรวจสอบรับรองได้ตามกรอบกติกาการค้าเสรีของ World Trade Organization (WTO) ดังนั้นจึงเริ่มมีการใช้ระบบการรับรองระบบงาน (Accreditation) เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการตรวจสอบและออกใบรับรองสินค้าเกษตร และเพิ่มช่องทางในการค้าขายสินค้าเกษตรภายใต้กรอบการค้าเสรี

ในการสร้างความเชื่อมั่นใบรับรองทั้งในระดับประเทศและสากลนั้น จำเป็น ต้องมีการทวนสอบการทำงานของหน่วยรับรอง โดยหน่วยงานที่เป็นอิสระ ว่าหน่วยรับรองนั้นได้ปฏิบัติตามมาตรฐาน ISO/IEC Guide 65 บรรลุตามวัตถุประสงค์ของระบบคุณภาพ อย่างเหมาะสมต่อเนื้อหรือไม่ การทวนสอบนี้ เรียกว่า การรับรองระบบงาน และหน่วยงานที่ทำหน้าที่นี้ เรียกว่า หน่วยรับรองระบบงาน (Accreditation Body: AB) ซึ่งหน่วยรับรองระบบงานด้านสินค้าเกษตรของประเทศไทย คือ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ(มกอช.) ภายใต้คณะกรรมการ การมาตรฐานแห่งชาติ ในการทำงานของหน่วยรับรองระบบงาน องค์การรับรองระบบงานระหว่างประเทศ (International Accreditation Forum: IAF) ทำการตรวจประเมิน เพื่อทวนสอบการทำงานของหน่วยรับรองระบบงานของประเทศสมาชิกรวมถึงประเทศไทย เมื่อหน่วยรับรองระบบงานของประเทศนั้นผ่านการประเมิน ดังกล่าว จะเป็นการสร้างความเชื่อมั่นของใบรับรอง ภายในกลุ่มประเทศสมาชิก เป็นผลจากกระบวนการตรวจสอบและออกใบรับรอง โดยหน่วยรับรองที่ปฏิบัติตาม มาตรฐาน ISO/IEC Guide 65 และได้รับ

การทวนสอบเป็นลำดับขั้น ตั้งแต่ระดับประเทศ และระหว่างประเทศ อันเป็นสิ่งที่ยืนยันหรือเชื่อมั่นได้ว่าสินค้าเกษตรนั้นเป็นไปตามมาตรฐานที่ระบุในใบรับรอง ส่งผลให้ได้รับความเชื่อถือและเชื่อมั่นจากผู้บริโภคทั่วโลก

ทั้งนี้ มกอช. ได้รับการรับรองความเท่าเทียมด้านการรับรองระบบงานจากองค์กรภูมิภาคแปซิฟิกว่าด้วยการรับรองระบบงาน (Pacific Accreditation Cooperation: PAC) และ IAF ด้านการรับรองผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐาน ISO/IEC Guide 65 เมื่อปี 2553 อันเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในใบรับรองมาตรฐาน สินค้าเกษตรของไทยในเวทีการค้าโลก

การตรวจสอบและออกใบรับรองสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน มกช. GAP เป็นหน้าที่ของหน่วยรับรองเพื่อสร้างความมั่นใจว่าใบรับรองที่ออกเป็นสิ่งยืนยันว่าสินค้าเกษตรนั้นผลิตตามมาตรฐาน ทั้งนี้หน่วยรับรองต้อง จัดทำและดำเนินระบบบริหารงานคุณภาพ ภายในองค์กรตามมาตรฐาน ISO/IEC Guide 65 โดยต้องมีองค์ประกอบต่างๆ ครบถ้วน ได้แก่ ระบบบริหารงานที่มีผู้บริหารระดับสูงทำหน้าที่กำหนดนโยบาย มีคณะกรรมการกลาง ที่กำกับดูแลความเป็นกลางและความโปร่งใสใน กระบวนการรับรอง (Certification Process) และมีบุคลากรที่มีความสามารถเหมาะสมในการตรวจประเมินลูกค้า หรือเกษตรกรผู้ผลิต

ในกระบวนการตรวจสอบรับรองเริ่มตั้งแต่ การรับคำขอและการ ทบทวนสัญญา (Contract Review) เพื่อทวนสอบว่า ความสามารถของหน่วยรับรองที่จะตรวจตามมาตรฐานที่ได้รับการร้องขอ จากนั้นต้องมีการตั้งทีมประเมินซึ่งทำการตรวจฟาร์มและเขียนรายงานการตรวจเพื่อส่ง เข้าสู่กระบวนการตัดสินใจ เพื่อออกใบรับรองตาม ขอบข่ายที่ได้รับการร้องขอ กระบวนการรับรองนี้เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐาน ISO/IEC Guide 65 อันเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในใบรับรอง

ดังนั้นการรับรองมาตรฐาน มกช. GAP ตาม พรบ.มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดว่า ผู้ผลิตที่ประสงค์จะขอการรับรองมาตรฐาน มกช. GAP ต้องขอการรับรองจากหน่วยรับรองที่ได้รับอนุญาตจาก มกอช. โดยเงื่อนไขสำคัญในการออกใบอนุญาตแก่หน่วยรับรอง ก็คือ หน่วยรับรองต้องได้รับการรับรองระบบงาน ตามมาตรฐาน ISO/IEC Guide 65 กล่าวคือ หน่วยรับรองต้อง ดำเนินระบบบริหารคุณภาพ และให้บริการตรวจสอบและรับรองอย่างเป็นกลางและโปร่งใส และมีบุคลากรที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม (เพื่อตรวจประเมินและตัดสินใจออกใบรับรอง)

หนึ่งในข้อกำหนด ที่สำคัญของมาตรฐาน ISO/IEC Guide 65 (ISO/IEC Guide 65 clause 4.1.3 GD5:2006 และแนวทางการพัฒนา Scheme ตาม ISO/IEC Guide 17007) กำหนดให้จัดทำหลักเกณฑ์ที่มีรายละเอียดสำหรับการรับรองแต่ละมาตรฐาน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการที่เป็นกลางเพื่อพิจารณามาตรฐานที่จะให้การรับรอง และรายละเอียดหลักเกณฑ์สำหรับการรับรอง (Certification Scheme) จำเพาะต่อมาตรฐานดังกล่าว ในที่นี้ คือ มาตรฐาน มกช. GAP เพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในกระบวนการรับรอง (Certification Process) ใน ISO/IEC Guide 65 ก่อนจะเริ่มการให้บริการตรวจสอบออกใบรับรอง คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วย ผู้มีความรู้ด้านนั้นร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับใบรับรองมาตรฐานนั้น

หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีเล่มนี้ ถือเป็นหลักเกณฑ์เล่มแรกของประเทศไทยที่คณะทำงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการรับรองระบบงานด้านสินค้าอาหารไทยตามมาตรฐาน ISO/IEC Guide 65

จัดทำขึ้นตามขั้นตอนและกระบวนการตามหลัก มาตรฐานสากล รวมทั้งได้เชิญผู้แทนจากหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการนำหลักเกณฑ์นี้ไปใช้ในการปฏิบัติร่วมให้ความเห็นเพื่อจัดทำหลักเกณฑ์การรับรองการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและปรับปรุงพัฒนาเนื้อหา โดยอ้างอิงเนื้อหาจากเอกสารมาตรฐานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ที่ได้รับการยอมรับ ในระดับ สากล เช่น หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการตรวจประเมินและการรับรองของกรมประมง มาตรฐาน ChinaGAP ของรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน และมาตรฐาน GLOBALG.A.P. ของภาคเอกชน เป็นต้น

“หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี” นี้ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อกำหนดทั่วไป ซึ่งเป็นข้อปฏิบัติทั่วไปสำหรับผู้ผลิตทั้ง แบบเดี่ยว และแบบกลุ่ม และหน่วยรับรอง โดยกำหนดกรอบสำหรับผู้ยื่นคำขอ รับการรับรองและเกณฑ์การทำสัญญาระหว่างผู้ผลิตกับหน่วยรับรอง ขอบข่ายในการรับรองสินค้าเกษตรประเภทต่าง ๆ ได้แก่ พืช สัตว์ และประมง ทั้งนี้รายละเอียดของเกณฑ์ในการรับรองสินค้า ในแต่ละขอบข่าย อาจมีความแตกต่างกันขึ้นกับความเหมาะสมและความเห็นที่ตกลงร่วมกันโดยคณะทำงาน เช่น การตรวจรับรองสินค้าในขอบข่ายปศุสัตว์ ต้องมีการวิเคราะห์ เป็นต้น ส่วนที่ 2 การรับรองแบบกลุ่ม เป็นข้อปฏิบัติเฉพาะสำหรับผู้ผลิตที่ รวมตัวกันเป็นกลุ่มมีสถานภาพเป็นนิติบุคคลทางกฎหมาย และ ส่วนที่ 3 หน่วยรับรอง เป็นข้อปฏิบัติเฉพาะสำหรับหน่วยรับรอง

สำหรับรายการการตรวจประเมิน (Checklist) ในแต่ละขอบข่ายสินค้าเกษตร เช่น พืช ปศุสัตว์ และประมง หน่วยรับรอง สามารถกำหนดรูปแบบได้ตามความเหมาะสม หรือใช้รายการตรวจประเมินที่หน่วยราชการจัดทำไว้แล้วก็ได้

นิยาม

1. **การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices: GAP)** หมายถึง การปฏิบัติเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงของอันตรายที่ อาจเกิดขึ้นระหว่าง การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ การเก็บเกี่ยว และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพปลอดภัย และเหมาะสม สำหรับการบริโภค ในเอกสารฉบับนี้จะใช้คำย่อว่า มาตรฐาน มกษ. GAP

2. **สำนักงาน** หมายถึง สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ(มกอช.)

3. **สำนักมาตรฐาน** หมายถึง สำนัก กำหนดมาตรฐาน (สกม.) สังกัดสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ(มกอช.) ซึ่งสำนักงาน ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ ของคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในการออกมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.) ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.2551

4. **หน่วยรับรองระบบงาน (Accreditation Body, AB)** หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้การรับรองความสามารถแก่หน่วยรับรอง ได้แก่ สำนักรับรองมาตรฐาน (สรม.) สังกัด สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ(มกอช.)

5. **หน่วยรับรอง (Conformity Assessment Bodies, CAB)** หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบและออกใบรับรอง ให้แก่ผู้ประกอบการตาม มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ซึ่งต้องได้รับการรับรองความสามารถจากหน่วยรับรองระบบงาน

6. **ผู้ผลิต** หมายถึง ผู้ที่ทำการผลิตผลิตผลทางการเกษตรเบื้องต้น ผู้ผลิตสามารถขอการรับรองมาตรฐาน มกษ. GAP จากหน่วยรับรองตามข้อ 5

6.1 **ผู้ผลิตแบบเดี่ยว** หมายถึง บุคคล หรือนิติบุคคลที่เป็นตัวแทนผู้รับผิดชอบในทางกฎหมายในการผลิตผลิตผลนั้นภายใต้ขอบข่ายของประเภทสินค้าเกษตร

6.2 **ผู้ผลิตแบบกลุ่ม** หมายถึง กลุ่มผู้ผลิตที่ผลิตสินค้าประเภทเดียวกันหรือต่างประเภท โดยมีสถานะเป็นนิติบุคคล และมีการควบคุมภายในระบบการผลิตสินค้านั้น เช่น การใช้ระเบียบวิธีปฏิบัติควบคุมภายใน เป็นต้น ในการขอรับรอง ฟาร์มตามขอบข่าย มาตรฐาน มกษ. GAP กลุ่มผู้ผลิตอาจจะมีสมาชิกที่ไม่อยู่ภายใต้ มาตรฐาน มกษ. GAP ก็ได้ แต่ก็ต้องมีระบบในการแยกผลผลิตที่ชัดเจน

7. **ผู้ขอรับการรับรองมาตรฐาน มกษ. GAP** หมายถึง ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการด้านสินค้าเกษตรที่ขอรับการรับรองจากหน่วยรับรอง ที่ให้บริการ รับรอง มาตรฐาน มกษ. GAP ทั้งนี้หน่วยรับรอง ต้องมีคุณสมบัติตาม มาตรฐาน ISO/IEC Guide 65

8. **ผู้ตรวจประเมิน** หมายถึง บุคคล และ/หรือ คณะบุคคลของหน่วยรับรอง ที่ทำการตรวจประเมินระบบการผลิตตามมาตรฐาน มกษ. GAP

9. **ผู้ตรวจประเมินภายใน** หมายถึง ผู้ตรวจประเมินระบบคุณภาพของผู้ผลิตแบบกลุ่มที่ขอรับการรับรอง มาตรฐาน มกษ. GAP

10. **คณะทบทวน** หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่พิจารณาทบทวน และอนุมัติ ผลการตรวจประเมินรับรอง

11. **ขอบข่ายการรับรอง (Scope)** หมายถึง ประเภทของการผลิตสินค้าเกษตร ที่หน่วยรับรองให้การรับรองแก่ผู้ผลิต ได้แก่ พืช ปศุสัตว์ และประมง

12. **การรับรองแบบเดี่ยว** หมายถึง การที่หน่วยรับรองออกใบรับรอง แก่ผู้ผลิตแบบเดี่ยวเพื่อแสดงถึงความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรได้ตามมาตรฐาน มกษ. GAP ตามขอบข่ายการรับรอง ที่ระบุในใบรับรอง

13. **การรับรองแบบกลุ่ม** หมายถึง การที่หน่วยรับรองออกใบรับรอง แก่ผู้ผลิตแบบกลุ่มเพื่อแสดงถึงความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรได้ตามมาตรฐาน มกษ. GAP ตามขอบข่ายการรับรอง ที่ระบุในใบรับรอง

14. **เครื่องหมายรับรอง (Certification Mark)** หมายถึง เครื่องหมายสำหรับผู้ผลิตที่ได้รับการรับรองจากหน่วยรับรอง ทั้งนี้ผู้ผลิตจะต้องปฏิบัติตามแนวทางการใช้เครื่องหมายรับรองที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.2551

15. **มาตรฐาน** หมายถึง มาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง ที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.2551

16. ผู้รับจ้างช่วง หมายถึง ผู้รับงานที่อยู่ภายใต้ข้อตกลง ระหว่างผู้ผลิต และผู้รับจ้างช่วง ซึ่งต้องปฏิบัติ ภายใต้ข้อกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

17. รายการ การตรวจประเมิน (Checklist) ที่ระบุตามข้อกำหนดในการผลิตแบบกลุ่ม หมายถึง รายการที่จัดทำขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจประเมินฟาร์ม ตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ซึ่ง จะต้องครอบคลุมทุกข้อกำหนด และมีแนวทางการตัดสินใจที่เหมาะสม

ส่วนที่ 1 ข้อกำหนดทั่วไป

1.1 ข้อกำหนดสำหรับผู้ผลิตและหน่วยรับรอง

ผู้ขอการรับรองตามหลักเกณฑ์นี้ คือ ผู้ผลิต

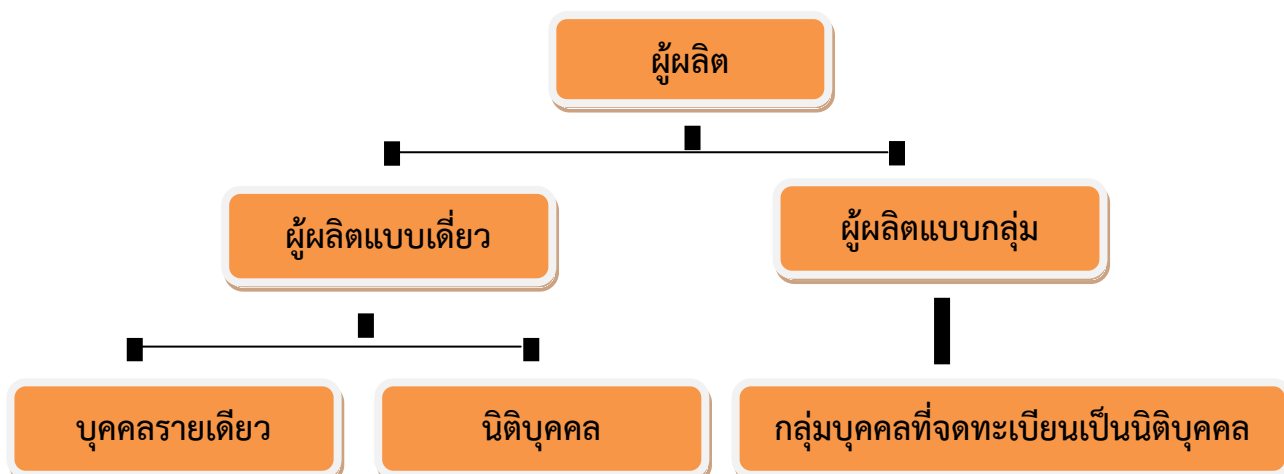
1.1.1 ผู้ผลิต

1.1.1.1 ประเภทของผู้ผลิต

ผู้ผลิต แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ผู้ผลิตแบบเดี่ยว และผู้ผลิตแบบกลุ่ม ประเทศไทยมี เกษตรกรหรือผู้ประกอบการที่อยู่ในระบบ การผลิตทั้งที่เป็นเกษตรกรรายใหญ่ และเกษตรกรรายย่อย แต่ยังคงผลิตในแปลง / ฟาร์ม ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่ทำการผลิตผลทางการเกษตรเบื้องต้น ผู้ผลิตสามารถขอการรับรอง มาตรฐาน มกษ. GAP ต่อหน่วยรับรองที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานโดยจำแนกประเภทได้ดังนี้

ก) ผู้ผลิตแบบเดี่ยว หมายถึง บุคคล หรือ นิติบุคคลที่เป็นตัวแทนผู้รับผิดชอบทางกฎหมาย ในการผลิตผลผลิตนั้น ภายใต้ขอบข่ายของประเภทสินค้าเกษตร

ข) ผู้ผลิตแบบกลุ่ม หมายถึง กลุ่มผู้ผลิตที่มีการผลิตสินค้าประเภทเดียวกันหรือต่างประเภท โดยมีสถานะเป็นนิติบุคคล และมีการควบคุมภายใน ระบบการผลิต สินค้าเกษตรนั้น เช่น ระเบียบวิธีปฏิบัติควบคุม ภายในเดียวกัน เป็นต้น ในการขอการรับรองมาตรฐานฟาร์มตามขอบข่ายมาตรฐาน มกษ. GAP กลุ่มผู้ผลิตอาจจะมีสมาชิกที่ไม่อยู่ภายใต้มาตรฐาน มกษ. GAP ก็ได้ แต่ก็ต้องมีระบบในการแยกผลผลิตที่ชัดเจน

1.1.1.2 สิทธิและหน้าที่ของผู้ผลิต

ก) ผู้ผลิตสามารถขอการรับรองได้ทั้งสองประเภทการรับรองคือ แบบกลุ่มและ แบบเดี่ยวภายในขอบข่ายเดียวกัน แต่ไม่อาจขอการรับรองแบบกลุ่มและ แบบเดี่ยวในผลิตผลเดียวกันได้ และไม่สามารถขอ การรับรองผลิตผลชนิดเดียวกันกับหน่วยรับรองต่างกัน เช่น เกษตรกรรายหนึ่งสามารถขอการรับรองส้มโอแบบกลุ่ม และขอการรับรองมะนาว แบบเดี่ยวได้ แต่ไม่สามารถขอการรับรองส้มโอแบบกลุ่มและ แบบเดี่ยวได้ และผู้ผลิตสามารถขอการรับรองผลิตผลที่ต่างกับหน่วยรับรองที่ต่างกันหรือต่างประเภทการรับรองได้

ข) ผู้ผลิตสามารถเปลี่ยน หน่วยรับรอง จากหน่วยรับรองหนึ่งไปยังหน่วยรับรองอื่นได้ ในกรณีที่ หน่วยรับรอง เดิมถูกยกเลิกการรับรอง ระบบงาน จากหน่วยรับรองระบบงาน เช่น ถูก ยกเลิกจากบท ลงโทษ ล้มละลาย หรือสาเหตุอื่นๆ ยกเว้นผู้ผลิตยังอยู่ระหว่างการถูกลงโทษจากหน่วยรับรอง

ค) ผู้ผลิตสามารถเปลี่ยนหน่วยรับรองในขณะที่ยังไม่สิ้นสุดระยะเวลาการรับรองจากหน่วย รับรองเดิมได้ การเปลี่ยนหน่วยรับรองสามารถทำได้เมื่อได้รับหลักฐานการยกเลิกจากหน่วยรับรองเดิมนั้น

ง) ผู้ผลิตสามารถขอยกเลิกการ ขอการรับรองกับหน่วยรับรองได้ หากไม่ได้อยู่ระหว่าง การถูก ลงโทษจากหน่วยรับรอง

จ) ผู้ผลิตแบบเดี่ยว และผู้ผลิตแบบกลุ่ม สามารถแจ้งต่อหน่วยรับรอง ในการขอระงับการรับรอง สำหรับผลิตผลที่อยู่ในขอบข่ายการรับรอง เป็นการชั่วคราวได้ กรณีนี้เกิดขึ้นได้หากผู้ผลิตประสบความยุ่งยากใน การปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรฐาน หรือไม่สามารถจัดการความไม่สอดคล้องตามข้อกำหนดมาตรฐาน มกษ. GAP โดยช่วงเวลาที่ถูกระงับการรับรองจะไม่มีผล ต่อการขยายเวลารับรองในใบรับรองเดิม และไม่มีผลในการ ขยายเวลาการขอใหม่ การขอระงับการรับรองลักษณะนี้ ผู้ผลิตจะไม่สามารถใช้เครื่องหมายมาตรฐาน มกษ. GAP บนสินค้าได้ อนึ่งการขอระงับการรับรองชั่วคราว จะกระทำมิได้ หากอยู่ระหว่างถูกลงโทษจากหน่วยรับรอง

ฉ) ผู้ผลิตที่ได้รับการรับรองทั้งที่เป็นผู้ผลิตแบบเดี่ยว และผู้ผลิตแบบกลุ่มจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ การผลิตผลิตผลให้ได้ตามมาตรฐาน มกษ. GAP และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องตามขอบข่ายที่ยื่นขอการรับรอง

ช) ผู้ผลิตต้องให้สัญญาว่าจะดำเนินการตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในข้อกำหนดทั่วไปของเกณฑ์ที่ใช้ ในการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี นี้ และตามที่ระบุไว้ในเอกสารที่กำหนดโดยหน่วยรับรอง

ซ) ผู้ผลิตที่ยื่นขอการรับรอง ต่อหน่วยรับรองแล้วต้องรับผิดชอบในการแจ้งข้อมูลสำคัญที่มีการ เปลี่ยนแปลง แปลง/จำนวนฟาร์ม ต่อหน่วยรับรอง โดยข้อมูลที่ต้องดำเนินการแจ้งดังกล่าวมีดังต่อไปนี้

- 1) การเปลี่ยนแปลง แปลง/ฟาร์ม เช่น สถานที่ที่ตั้งแปลง ชนิดของผลผลิตที่ผลิต เป็นต้น
- 2) จำนวนพื้นที่ผลิต
- 3) การเพิ่มหรือลดรายชื่อสมาชิกภายในกลุ่มผู้ผลิตออก (กรณีการรับรองแบบกลุ่ม)

ฌ) ผู้ผลิตที่ขอการรับรอง มาตรฐาน มกษ. GAP ต้องระบุที่ตั้ง ตำแหน่ง และพื้นที่ที่ทำการผลิต ทุกแปลงที่ต้องการขอการรับรอง สำหรับการปลูก/การผลิต หรือการขนส่งที่เป็นของผู้ผลิต

ฎ) ผู้ผลิตต้องยื่นคำขอการรับรอง ต่อหน่วยรับรอง โดยกระบวนการยื่นคำขอจะต้องเสร็จสิ้น ก่อนการตรวจประเมิน หรือการตรวจประเมินครั้งแรก

ฏ) ผู้ผลิตที่ขอการรับรองมาตรฐาน มกษ. GAP ต้องยอมรับในแผนการตรวจที่ตกลงร่วมกัน ระหว่างผู้ขอการรับรองและหน่วยรับรอง รวมทั้งหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และข้อตกลงที่หน่วยรับรองกำหนดให้เป็น หน้าที่ของผู้ผลิตที่ขอการรับรองมาตรฐาน มกษ. GAP

ถ) ผู้ผลิตที่ได้รับการลงโทษจากหน่วยรับรองเดิม จะไม่สามารถเปลี่ยนไปขอการรับรองจาก หน่วยรับรองใหม่จนกว่าผู้ผลิตจะทำการแก้ไขข้อบกพร่องอย่างครบถ้วนต่อหน่วยรับรองที่ต้องการยกเลิกสัญญา เสียก่อน หรือจนกว่าช่วงเวลาของการลงโทษนั้นสิ้นสุดลง

ฐ) ผู้ผลิตต้องให้สัญญาว่าจะดำเนินการตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ทั้งในเอกสารข้อกำหนดทั่วไปของหลักเกณฑ์นี้ และตามที่หน่วยรับรองกำหนดเพิ่มเติม

ท) เมื่อผู้ผลิตต้องการขอรับการรับรองจากหน่วยรับรองอื่น ผู้ผลิตต้องปฏิบัติดังนี้

1) ให้ข้อมูลกับหน่วยรับรองที่ผู้ผลิตประสงค์จะขอการรับรองใหม่ เช่น ข้อมูลการลงโทษ รายละเอียดการลงโทษ เป็นต้น

2) ยินยอมให้หน่วยรับรองเดิมส่งข้อมูล เรื่องความไม่สอดคล้องต่อข้อกำหนดและการลงโทษ รวมทั้งเรื่องอื่นใดที่เกี่ยวข้องไปยังหน่วยรับรองที่ประสงค์จะขอการรับรองใหม่

3) ในกรณีที่ผู้ผลิตเปลี่ยนการใช้บริการของหน่วยรับรองเป็นหน่วยรับรองใหม่ ผู้ผลิตควรแจ้งให้หน่วยรับรองใหม่นั้นทราบถึงกรณีการพักใช้ การเพิกถอน และอื่น ๆ ที่เคยถูกดำเนินการจากหน่วยรับรองเดิม

1.1.2 หน่วยรับรอง

1.1.2.1 คุณสมบัติของหน่วยรับรอง

ก) หน่วยรับรองต้องเป็นนิติบุคคล

ข) หน่วยรับรองที่ได้รับอนุญาตเป็นผู้ประกอบการตรวจสอบ บรับรองมาตรฐาน มกษ. GAP จากสำนักงานต้องได้รับการรับรองระบบงานตามมาตรฐาน ISO/IEC Guide 65 และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายของการรับรอง

1.1.2.2 สิทธิและหน้าที่ของหน่วยรับรอง โดยหน่วยรับรองจะต้องดำเนินการดังนี้

ก) ต้องแจ้งวันที่ จะเข้าทำการ ตรวจสอบรับรองภายใน 30 วันทำการ หลังจาก วันที่รับคำขอ การรับรองหรือตามกำหนดที่ตกลงกับผู้ ผลิตที่ขอการรับรอง และแจ้งผลการอนุมัติ การรับรองภายใน 45 วันทำการ หลังจากวันสุดท้ายที่ได้รับการตรวจประเมิน (กรณีที่ไม่พบความไม่สอดคล้อง) หรือหลังจากที่ผู้ขอการรับรองมีการแก้ไขข้อบกพร่องจนเป็นที่ยอมรับแล้ว

ข) ต้องส่งข้อมูล การรับรองตามมาตรฐาน มกษ .GAP ให้หน่วยรับรองระบบงาน เพื่อแสดงสถานะภาพของหน่วยรับรองบนเว็บไซต์ของ มกอกช.

ค) กำหนดค่าธรรมเนียมในการตรวจ (ต้องไม่เกินอัตราสูงสุดที่กำหนด ตามพระราชบัญญัติ มาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร พ.ศ. 2551) และอธิบายรายละเอียดของค่าใช้จ่ายและสิทธิประโยชน์ให้ผู้ผลิตที่ ต้องการขอการรับรองทราบ

ง) ดำเนินการตามขั้นตอนการ จัดการข้อร้องเรียนของหน่วยรับรอง เมื่อได้รับ ข้อร้องเรียน และ ต้องสื่อสารให้ผู้ผลิตทราบ กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาตามข้อร้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้ส่ง คำร้องเรียนนั้นไปยังหน่วยรับรองระบบงานเพื่อพิจารณาและดำเนินการ เช่นเดียวกันในกรณีการอุทธรณ์

จ) ต้องเก็บ รักษาข้อมูลต่างๆ ของผู้ผลิต รวมทั้งรายละเอียดของสินค้าและกระบวนการผลิต รายงานการตรวจประเมินและเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นความลับ (ยกเว้นที่ระบุให้เปิดเผยตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง)

กรณีจะนำข้อมูลไปเผยแพร่ยังบุคคลที่สามต้องได้รับการยินยอมจากผู้ผลิต เสียก่อน ยกเว้นเอกสารอื่นที่แจ้งไว้ในข้อกำหนดทั่วไป

ฉ) ต้องปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี ในเอกสารนี้ สำหรับส่วนข้อมูลรายละเอียดของหน่วยรับรองที่ได้รับอนุญาตตามข้อกำหนด และคุณสมบัติของผู้ตรวจประเมิน ให้ปฏิบัติตามส่วนที่ 3 หน่วยรับรอง

1.2 การยื่นคำขอการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1.2.1 ข้อมูลของผู้ผลิต

ผู้ผลิตที่ต้องการขอการรับรอง มาตรฐาน มกษ. GAP จากหน่วยรับรอง ต้องแจ้งข้อมูลต่างๆ ให้กับหน่วยรับรองทราบ ประกอบด้วย

1.2.1.1 ข้อมูลทั่วไป

- ก) ชื่อนิติบุคคล /ผู้ผลิต /แปลง/ฟาร์ม
- ข) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือสำเนาหนังสือรับรองนิติบุคคลที่ลงนามโดยผู้มีอำนาจ
- ค) ชื่อผู้ติดต่อ
- ง) ที่อยู่สำหรับการติดต่อที่เป็นปัจจุบัน
- จ) หมายเลขอื่นๆ สำหรับการบ่งชี้ผู้ผลิต (เช่น เลขประจำตัวประชาชน และเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากร เป็นต้น)
- ฉ) ข้อมูลที่ใช้ติดต่อ (เช่น หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสารที่อยู่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์)

1.2.1.2 ข้อมูลการผลิต ประกอบด้วย

- ก) ชนิดของผลิตผลทางการเกษตร
- ข) ที่ตั้งของแปลง/ฟาร์ม
- ค) พื้นที่การผลิตในรอบปีเพาะปลูก (พืช)/ปริมาณการผลิต (ปศุสัตว์ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ)
- ง) พืชปลูกภายในโรงเรือน หรือพืชปลูกนอกโรงเรือน
- จ) การเก็บเกี่ยวครั้งแรก หรือการเก็บเกี่ยวต่อเนื่อง (กรณีที่เป็นพืช)
- ฉ) ขอการรับรองแบบเดี่ยว หรือแบบกลุ่ม
- ช) เลขรหัสเครื่องหมายมาตรฐาน มกษ. GAP ในกรณีที่เคยได้รับการรับรองมาแล้ว

1.2.2 ขั้นตอนการยื่นคำขอของผู้ผลิต

1.2.2.1 ผู้ผลิตยื่นคำขอเพื่อขอการรับรองต่อหน่วยรับรอง พร้อมหลักฐานและเอกสารต่างๆ ที่เป็นปัจจุบัน ตามแบบคำขอรับการรับรองที่หน่วยรับรองกำหนด

- ก) ระบุความประสงค์ว่าจะขอรับการรับรองแบบเดี่ยวหรือแบบกลุ่ม

ข) กรณีที่ผู้ผลิตต้องการขอ การรับรองแปลง /ฟาร์มหลายแห่ง ผู้ผลิตต้องแจ้งค วามจำนง ในแบบฟอร์มคำขอต่อหน่วยรับรอง เพื่อ พิจารณาดำเนินการตรวจประเมิน ณ สำนักงานส่วนกลาง และสุ่มตรวจ ประเมินหน่วยงานสาขาของผู้ผลิตตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่หน่วยรับรองกำหนด

1.2.2.2 หน่วยรับรองพิจารณาคำขอและรายละเอียดต่างๆ ของผู้ผลิต หากมีรายละเอียด ที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข หน่วยรับรองต้องแจ้งให้ผู้ผลิตทราบเพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

1.3 กระบวนการในการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1.3.1 เกณฑ์การพิจารณา

ให้พิจารณาตามเกณฑ์ มาตรฐาน มกษ. GAP ที่ตรวจรับรองในแต่ละผลิต ผล สำหรับรายการ การตรวจประเมินในแต่ละขอบข่ายสินค้าเกษตร เช่น พืช ปศุสัตว์ และประมง นั้น หน่วยรับรอง สามารถ กำหนด รูปแบบรายการการตรวจประเมิน ขึ้นตามความเหมาะสม หรือใช้รายการ การตรวจประเมินที่ จัดทำโดย หน่วยราชการก็ได้ และกรณีที่ผู้ตรวจประเมินมีข้อวินิจฉัยว่ามีความ เสี่ยง ให้ผู้ตรวจประเมินดำเนินการสุ่มตัวอย่าง เพื่อการวิเคราะห์ โดยพิจารณาความเสี่ยงและวิธีการสุ่มตัวอย่าง ตามที่ระบุไว้ใน ส่วนที่ 3 หน่วยรับรองข้อที่ 3.5 การสุ่มตัวอย่างเพื่อการวิเคราะห์

1.3.2 ขั้นตอนการรับรอง

1.3.2.1 การตรวจประเมินครั้งแรก

ก) ผู้ผลิตต้องนำข้อกำหนดต่างๆ ในมาตรฐาน มกษ. GAP ที่จะขอรับการรับรองไปปฏิบัติ อย่างน้อย 3 เดือน ก่อนการตรวจประเมิน ในกรณีที่ขอรับการรับรอง แบบกลุ่ม ผู้ ผลิตแบบกลุ่มที่ ยื่นคำขอ ต้องทำการตรวจประเมินภายในให้เสร็จสิ้นก่อน และเก็บบันทึกผลการตรวจประเมินภายในไว้เป็นหลักฐานสำหรับ ให้หน่วยรับรองใช้ตรวจประเมิน

ข) เมื่อผู้ผลิตได้รับการขึ้นทะเบียนกับหน่วยรับรองแล้ว หน่วยรับรองจะดำเนินการดังนี้

- 1) กำหนดวันที่ตรวจประเมิน และแต่งตั้งผู้ตรวจประเมินที่มีความสามารถเหมาะสม และไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยรับรอง/ ผู้ผลิตเพื่อให้ทำหน้าที่ตรวจประเมิน
- 2) ดำเนินการนัดหมายการตรวจประเมินกับผู้ผลิต
- 3) ดำเนินการตรวจประเมิน
- 4) นำเสนอคณะทบทวนเพื่อพิจารณาตัดสินใจให้การรับรอง

ค) เมื่อคณะทบทวนอนุมัติให้การรับรองแล้ว หน่วยรับรองจะออกใบรับรองให้ โดยมีผล ตั้งแต่วันที่คณะทบทวนอนุมัติให้การรับรอง ใบรับรองมีอายุไม่เกิน 3 ปี และไม่สามารถโอนใบรับรองให้แก่ผู้อื่นได้

1.3.2.2 การตรวจติดตามประจำปี (กรณีที่ใบรับรองมีอายุมากกว่า 1 ปี)

ก) หน่วยรับรองจะต้องนัดหมายผู้ผลิตเพื่อตรวจติดตามประจำปี โดยความถี่ของการตรวจติดตามคือ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ตลอดช่วงเวลาของการรับรองมาตรฐาน มกษ. GAP

ข) หน่วยรับรอง จะต้องตรวจติดตามการปฏิบัติของผู้ได้รับการรับรอง ว่ายังคงปฏิบัติตามสอดคล้องกับข้อกำหนดมาตรฐาน มกษ. GAP และตรวจติดตามผลการปฏิบัติการแก้ไขและป้องกันว่ามีประสิทธิผลตามแนวทางการแก้ไขและป้องกันข้อบกพร่องที่ทางผู้ผลิตได้จัดส่งไปให้หน่วยรับรองหรือไม่

1.3.2.3 การตรวจประเมินเพื่อต่ออายุ

ก) ผู้ผลิตยื่นความประสงค์เพื่อ ขอต่ออายุการรับรองต่อหน่วยรับรอง โดยการยื่นคำขอพร้อมกรอกข้อมูลในแบบฟอร์มคำขอ หน่วยรับรองจะนัดหมายและตรวจประเมิน เพื่อต่ออายุ ก่อนใบรับรองหมดอายุ ขึ้นตอนการตรวจประเมินเพื่อต่ออายุจะดำเนินการเช่นเดียวกับการตรวจประเมินเพื่อการรับรอง

ข) การต่ออายุใบรับรอง หน่วยรับรองจะต้องกำหนดวันที่ตรวจประเมิน ก่อนใบรับรองหมดอายุเท่านั้น

1) กรณีที่พบข้อบกพร่องร้ายแรงในการตรวจประเมินติดตามประจำปี ผู้ผลิตต้องแก้ไขและป้องกันข้อบกพร่องได้อย่างมีประสิทธิภาพก่อนใบรับรองหมดอายุ หรือก่อนการตรวจประเมินต่ออายุใบรับรองแล้วแต่กรณี

2) กรณีที่พบข้อบกพร่องเล็กน้อยในการตรวจประเมินติดตามประจำปี ผู้ผลิตต้องจัดทำแนวทางการแก้ไขและป้องกันข้อบกพร่อง และจัดส่งให้หน่วยรับรองพิจารณาว่ายอมรับได้ หรือไม่ก่อนใบรับรองหมดอายุ หรือก่อนการตรวจประเมินต่ออายุใบรับรองแล้วแต่กรณี

ค) ในกรณีที่ผู้ผลิตไม่พร้อมที่จะให้หน่วยรับรองเข้าตรวจในช่วงเวลาดังกล่าว ด้วยเหตุผลอันควร เช่น ผลผลิตของผู้ผลิตไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้ในช่วงเวลาการตรวจ และอายุการเก็บเกี่ยวขยายเวลาไปอยู่อีกระยะหนึ่ง ผู้ผลิตสามารถแจ้งความประสงค์จะขอขยายอายุใบรับรอง ซึ่งการขยายอายุการรับรองสามารถขยายได้ไม่เกิน 3 เดือน หรือหนึ่งรอบการผลิตหรืออย่างใดอย่างหนึ่งที่สั้นกว่า ด้วยเหตุอันควรเท่านั้น

1.3.2.4 การตรวจประเมินเพื่อขยายขอบข่ายการรับรอง

ในระหว่างอายุของการรับรอง ผู้ผลิตสามารถขอขยายขอบข่ายการรับรอง ต่อหน่วยรับรองได้ทั้ง เพิ่มชนิดผลผลิตใหม่ เพิ่มพื้นที่การผลิต (จากพื้นที่การผลิตเดิมหรือพื้นที่การผลิตใหม่) หรือเพิ่มจำนวนสมาชิก (เฉพาะกรณีแบบกลุ่มเท่านั้น) โดยยังคงวันหมดอายุการรับรองตามใบรับรองเดิม ตามเงื่อนไขดังนี้

ก) กรณีเพิ่มชนิดผลผลิตใหม่

หน่วยรับรองสามารถพิจารณารับรองการขยายขอบข่าย ชนิดผลผลิตใหม่ได้โดยไม่ต้องตรวจประเมินใหม่ในกรณีที่ เป็นกลุ่มผลผลิตเดียวกัน และมีระบบการผลิต เช่นเดียวกับที่ดำเนินการ ผลผลิตที่ได้รับการรับรองเดิม หรืออาจพิจารณาให้ผู้ผลิตส่งหลักฐานการปฏิบัติตาม มาตรฐาน มกษ. GAP เพิ่มเติมก่อนพิจารณารับรองการขยายขอบข่าย หรือหน่วยรับรองสามารถเข้า ตรวจสอบประเมินเพิ่มก่อนรับรองการขยายขอบข่ายแล้วแต่กรณี

ข) กรณีเพิ่มพื้นที่การผลิต (ทั้งจากพื้นที่การผลิตเดิมหรือพื้นที่การผลิตใหม่)

หน่วยรับรองสามารถพิจารณารับรองการขยายขอบข่ายพื้นที่การผลิตใหม่ได้โดยไม่ต้องตรวจประเมินใหม่ในกรณีที่ เพิ่มพื้นที่ใหม่ไม่เกินร้อยละ 10 ของพื้นที่การผลิต ที่ได้รับการรับรองเดิม หรืออาจพิจารณาให้ผู้ผลิตส่งหลักฐานการปฏิบัติตาม มาตรฐาน มกษ. GAP เพิ่มเติมก่อนรับรองการขยายขอบข่าย หรือหน่วยรับรองสามารถเข้าตรวจสอบประเมินเพิ่มก่อนรับรองการขยายขอบข่ายแล้วแต่กรณี

ค) กรณีเพิ่มจำนวนสมาชิก (เฉพาะกรณีแบบกลุ่มเท่านั้น)

กลุ่มจะต้องดำเนินการตรวจประเมินภายในสำหรับสมาชิกที่เพิ่มทั้งหมดก่อนการขยายขอบข่ายการรับรอง และหน่วยรับรองสามารถพิจารณารับรองการขยายขอบข่ายจำนวนสมาชิกใหม่ได้โดยไม่ต้องตรวจประเมินใหม่ในกรณีที่เพิ่มจำนวนสมาชิกใหม่ไม่เกินร้อยละ 10 ของจำนวนสมาชิกที่ได้รับการรับรองเดิม หรืออาจพิจารณาให้ผู้ผลิตส่งหลักฐานการปฏิบัติตามมาตรฐาน มกษ. GAP เพิ่มเติมก่อนรับรองการขยายขอบข่าย เช่น ผลการตรวจประเมินภายใน ผลวิเคราะห์สารพิษ สารเคมีตกค้างทางการเกษตรหรือจุลินทรีย์ เป็นต้น หรือหน่วยรับรองสามารถเข้าตรวจสอบประเมินเพิ่มก่อนรับรองการขยายขอบข่ายแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่จำนวนสมาชิกเพิ่ม ขึ้นตั้งแต่ร้อยละ 10 ขึ้นไป หน่วยรับรองต้องเข้าตรวจประเมินระบบการจัดการบริหารจัดการคุณภาพของกลุ่ม และสุ่มตรวจประเมิน สมาชิกที่เพิ่มตามเกณฑ์การสุ่มที่ระบุในข้อ 1.4.2 โดยอนุโลมก่อนรับรองการขยายขอบข่าย

1.3.3 สถานภาพของการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

1.3.3.1 ช่วงเวลาในการรับรอง

การรับรองจะมีผลนับตั้งแต่วันที่ คณะทบทวนของ หน่วยรับรองตัดสินใจให้การรับรอง หรือหลังจากความไม่สอดคล้องได้รับการแก้ไข โดยมีอายุการรับรองไม่เกิน 3 ปี และระบุวันที่ให้การรับรองในเอกสารการรับรอง

1.3.3.2 ใบรับรอง

ใบรับรองต้องระบุข้อมูลต่างๆ ของผู้ผลิต รวมทั้งข้อมูลต่อไปนี้ และหน่วยรับรองต้องเป็นเก็บรักษาข้อมูลเหล่านี้ให้เป็นปัจจุบัน

ก) ชื่อและที่อยู่ของผู้ที่ได้รับการรับรอง

ข) ชื่อมาตรฐานที่ได้รับการรับรอง

ค) ขอบข่ายการรับรอง ซึ่งอาจรวมถึง ผลผลิตที่ได้รับการรับรอง โดยระบุเป็นชื่อ

หรือชนิดสินค้าเกษตร

ง) วันที่บังคับใช้ของการรับรอง และวันหมดอายุการรับรอง

จ) ชื่อและที่อยู่ของหน่วยรับรอง

1.3.3.3 ขอบข่ายการรับรอง

ขอบข่ายการรับรอง หมายถึง ชนิดของผลผลิต ที่ผลิตจากพื้นที่ผลิตที่ยื่นขอการรับรองเท่านั้น โดยมีรายละเอียดการรับรองได้แก่

ก) ชนิดของผลผลิต

ข) พื้นที่ผลิต

1) ต้องครอบคลุมพื้นที่ที่ใช้ในกระบวนการผลิตทั้งหมดที่รับการรับรองสินค้า ทำเลที่ตั้งที่ขอการรับรองต้องรวมพื้นที่ปลูกหรือโรงเรือน ที่ได้รับการรับรองด้วย

ค) การแยกผลผลิตที่ได้รับการรับรองและไม่ได้รับการรับรองออกจากกัน

1) การตรวจประเมินจะครอบคลุมทุกกิจกรรมของ ผลผลิต ที่มีการจำหน่ายออกจากแปลง/ฟาร์ม และต้องมีการจัดการที่มั่นใจได้ว่าผลผลิตที่ได้รับการรับรองและไม่ได้รับการรับรองไม่ปะปนกัน

2) ขอบข่ายการรับรองมาตรฐาน มกษ. GAP เป็นการรับรองกระบวนการผลิตขั้นต้น ซึ่งจะไม่รวมสินค้าในกระบวนการแปรรูป

1.3.3.4 ระยะเวลาในการเข้าตรวจประเมินมาตรฐาน มกษ. GAP

การกำหนดวันเวลา การตรวจประเมินจะเกิดหลังจากที่ผู้ผลิตได้ยื่นคำขอการรับรองหรือยื่นคำขอต่ออายุการรับรองแล้ว

ก) การรับรองด้านพืช

1) การตรวจประเมินครั้งแรก

การตรวจประเมินเพื่อการรับรองระบบการผลิตและผลผลิตพืชต้องตรวจประเมินตามมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีตามขอข้ ยายพืชที่ขอการรับรอง การตรวจประเมินจาก หน่วยรับรองในปีแรก ผู้ผลิตต้องมีข้อมูลในบันทึกทุกฉบับย้อนหลังไปอย่างน้อย 3 เดือน โดยผลผลิตที่เก็บเกี่ยวก่อนการรับคำขอการรับรองจะไม่ได้รับการรับรอง ส่วนการสุ่มตรวจตัวอย่างเพื่อการวิเคราะห์ ขึ้นอยู่กับ ดุลยพินิจของผู้ตรวจประเมินตามที่ระบุไว้ในส่วนที่ 3.5 การสุ่มตัวอย่างเพื่อการวิเคราะห์

1.1 กำหนด วัน เวลาการตรวจประเมินครั้งแรก

ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการตรวจประเมินครั้งแรกที่สามารถตรวจประเมินได้ทุกข้อกำหนด และมีบันทึกได้อย่างเพียงพอคือ ช่วงเวลาก่อนเก็บเกี่ยว หรือระหว่างการเก็บเกี่ยวผลผลิต

1.2 กำหนด วัน เวลาอื่นสำหรับตรวจประเมินครั้งแรก

กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตรวจประเมินใน ช่วงเวลาเก็บเกี่ยวได้ หน่วยรับรอง

สามารถทำการตรวจประเมินครั้งแรก ได้ก่อนหรือหลังการเก็บเกี่ยว (ตลอดเวลาหลังจากการ รับคำขอการรับรองจากผู้ผลิต) ในกรณีนี้หน่วยรับรองจะเป็นผู้ตัดสินใจในการกำหนด วัน เวลา โดยหน่วยรับรองต้องบันทึกเหตุผลในรายงานการตรวจประเมิน เช่น การขนส่ง ช่วงเวลาที่จำกัดของผู้ผลิตและ /หรือผู้ตรวจประเมิน ความผันแปรของวันที่เก็บเกี่ยว ไม้ผลที่ยังไม่ให้ผลผลิตในฤดูกาลผลิตนั้น เป็นต้น

2) การตรวจประเมินติดตามประจำปี

2.1 ช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการตรวจติดตามประจำปี คือ ช่วงเวลาก่อนเก็บเกี่ยวหรือระหว่างการเก็บเกี่ยวผลผลิต

2.2 กรณีที่ผู้ผลิตได้รับการรับรองผลผลิตหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน และผล ผลิตมีวิธีการเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวที่เหมือนกัน แต่ อาจมีช่วงเวลาในการเก็บเกี่ยวที่ต่างกัน หน่วยรับรองสามารถตรวจติดตามประจำปี หรือตรวจติดตามเพื่อต่ออายุการรับรอง เฉพาะผลผลิตที่มีการเก็บเกี่ยวในช่วงเวลานั้น และใช้ผลการตรวจครอบคลุมผลผลิตชนิดอื่น ได้ด้วย เช่น ผู้ผลิตได้รับการรับรองส้ม มะม่วง และหน่อไม้ฝรั่ง แต่ในระหว่างเข้าตรวจสามารถตรวจได้เฉพาะส้มเพราะอยู่ในช่วงเก็บเกี่ยว ในการตรวจครั้งนี้หน่วยรับรองสามารถให้การรับรองทั้งส้มและมะม่วงได้ แต่ไม่สามารถรับรองหน่อไม้ฝรั่งได้ เนื่องจาก ต้องทำการตรวจหน่อไม้ฝรั่งขณะที่มีการเก็บเกี่ยวเสียก่อน

2.3 ในช่วงเวลาของการรับรอง มาตรฐาน มกษ. GAP จะต้องมีการตรวจประเมินในช่วงเวลาระหว่างการเก็บเกี่ยวอย่างน้อย 1 ครั้ง และในทุกผลผลิตที่ได้รับการรับรอง

3) การตรวจประเมินเพื่อต่ออายุ

3.1 หน่วยรับรองสามารถตรวจติดตามเพื่อต่ออายุได้ทุกเวลาในช่วง 6 เดือนก่อนที่ใบรับรองจะหมดอายุ

3.2 กรณีที่ผู้ผลิตได้รับการรับรองผลผลิตหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน และผลผลิตมีวิธีการเก็บเกี่ยวและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวที่เหมือนกัน แต่มีช่วงเวลาในการเก็บเกี่ยวที่ต่างกัน หน่วยรับรองสามารถตรวจติดตามเฉพาะผลผลิตที่มีการเก็บเกี่ยวในเวลานั้น เพื่อเป็นตัวแทนของผลผลิตชนิดอื่นได้ เช่นเดียวกับการตรวจติดตามประจำปี

ข) การรับรองด้านปศุสัตว์

1) การตรวจประเมินครั้งแรก

การตรวจประเมินเพื่อการรับรองระบบการผลิตและผลผลิตปศุสัตว์ ต้องตรวจประเมินตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีตามขอบข่ายปศุสัตว์ที่ขอการรับรอง ในการตรวจประเมิน จากภายนอกในปีแรกผู้ผลิตต้อง บันทึกข้อมูลการจัดการฟาร์มที่ได้อย่างครบถ้วน ขณะที่มีการตรวจ ผลผลิตที่ออกมาก่อนการ

รับคำขอการรับรองจะไม่ได้รับการรับรอง การสุ่มตรวจตัวอย่างเพื่อตรวจประเมิน ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้ตรวจประเมินซึ่งได้ระบุไว้ในส่วนที่ 3.5 การสุ่มตัวอย่างเพื่อการวิเคราะห์

2) การตรวจประเมินติดตามประจำปี

การตรวจประเมินจะต้องพิจารณาการดำเนินการผลิตทั้งภายในและภายนอกโรงเลี้ยงในพื้นที่ผลิต (กรณีที่มีการเลี้ยงภายนอกโรงเลี้ยง) อย่างน้อยหนึ่งครั้ง ภายในช่วงเวลาของรอบการตรวจประเมิน

3) การตรวจประเมินเพื่อต่ออายุ

หน่วยรับรองสามารถตรวจติดตามเพื่อต่ออายุได้ทุกเวลาในช่วง 6 เดือนก่อนที่ใบรับรองจะหมดอายุ

ค) การรับรองด้านประมง

1) การตรวจประเมินครั้งแรก

การตรวจประเมินเพื่อการรับรองระบบการผลิตและ ผลผลิตสัตว์น้ำ ต้องตรวจประเมินตามมาตรฐานการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี พร้อมทั้งสุ่มเก็บตัวอย่างน้ำ สัตว์น้ำ และปัจจัยการผลิต ได้แก่ อาหาร สัตว์น้ำ เพื่อตรวจวิเคราะห์สำหรับ ใช้เป็นข้อมูล ประกอบการตัดสินใจให้การรับรอง การเก็บตัวอย่างน้ำ เพื่อพิจารณาค่าพารามิเตอร์ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมของบ่อเลี้ยง ตรวจสอบ สุขภาพสัตว์น้ำ และสิ่งแวดล้อม การวิเคราะห์ใช้ Screening test หรือ Elisa HPLC และ LC และในการตรวจประเมินจากภายนอกในปีแรกผู้ผลิตต้องมีการบันทึกข้อมูลการจัดการฟาร์มในหนึ่งรอบการผลิต ขณะที่มีการตรวจ ผลผลิตที่ออกมาก่อนการขึ้นทะเบียนขอรับรองจะไม่ได้รับการรับรอง

2) การตรวจประเมินติดตามประจำปี

การตรวจประเมินฟาร์มที่ได้รับการรับรองจากหน่วยรับรองเป็นระยะตามรอบที่กำหนดไว้ เพื่อติดตามผลการรักษาระบบที่ได้รับการรับรอง การตรวจประเภนี้อาจเลือกตรวจในบางข้อกำหนดของมาตรฐานเพื่อป้องกันความเสี่ยงของการปฏิบัติงานตามมาตรฐาน

3) การตรวจประเมิน เพื่อต่ออายุ

การตรวจประเมินเพื่อการรับรองระบบการผลิตและ ผลผลิตสัตว์น้ำตามมาตรฐาน การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี โดยตรวจประเมินอย่างละเอียดในทุกข้อกำหนดของมาตรฐานซึ่งจะดำเนินการตรวจประเมินก่อนใบรับรองหมดอายุ หน่วยรับรองสามารถตรวจติดตามเพื่อต่ออายุได้ทุกเวลา ในช่วง 6 เดือนก่อนที่ใบรับรองจะหมดอายุ

1.4 ประเภทของการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

การรับรองมาตรฐาน มกษ GAP แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การรับรองแบบเดี่ยวและการรับรองแบบกลุ่ม

1.4.1 การรับรองแบบเดี่ยว

ผู้ผลิตจะถูกตรวจประเมินโดยหน่วยรับรอง ดังนี้

1.4.1.1 การตรวจประเมินจากภายนอก โดยหน่วยรับรอง

ก) ความถี่

การตรวจประเมินจากภายนอก จะดำเนินการโดยหน่วยรับรอง การตรวจต้องดำเนินการทุกปีเมื่อมีการขอการรับรองจากผู้ผลิต

ข) ขอบข่าย

หน่วยรับรองจะตรวจประเมินตามรายการตรวจทุกข้อกำหนดของขอบข่ายที่ขอการรับรอง

1.4.2 การรับรองแบบกลุ่ม

1.4.2.1 กลุ่มผู้ผลิตต้องมีการตรวจประเมินภายในกลุ่ม ดังนี้

ก) การตรวจประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพภายใน

1) ความถี่

ต้องมีการตรวจประเมินภายในอย่างน้อยปีละครั้งโดยผู้ตรวจประเมินภายใน ของกลุ่มผู้ผลิตที่ยื่นคำขอรับการรับรอง

2) ขอบข่าย

การประเมิน ต้องดำเนินการโดยใช้ รายการ การตรวจ ประเมิน ของระบบการบริหารจัดการคุณภาพ

ข) การตรวจประเมินสมาชิกของกลุ่มผู้ผลิตโดยผู้ตรวจประเมินภายใน

1) ความถี่

ต้อง ดำเนินการอย่างน้อยปีละครั้ง โดยผู้ตรวจประเมินภายใน ของ กลุ่มผู้ผลิตที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดหรือผู้รับจ้างช่วงจากหน่วยตรวจประเมินภายนอกซึ่งต้องไม่ใช่หน่วยรับรองที่ให้การรับรอง

2) ขอบข่าย

ต้องตรวจประเมินตามรายการ การตรวจประเมินทุกข้อกำหนด ของขอบข่ายที่ขอการรับรอง

1.4.2.2 การตรวจประเมินจากภายนอก โดยหน่วยรับรอง

ก) การตรวจประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพ โดยหน่วยรับรอง

1) ความถี่

การตรวจประเมินจากภายนอกจะดำเนินการประจำปี โดยหน่วยรับรอง

2) ขอบข่าย

หน่วยรับรองจะประเมินการจัดการระบบการบริหารจัดการคุณภาพ โดยใช้รายการการตรวจประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพ

ข) การตรวจประเมินสมาชิกของกลุ่มผู้ผลิต โดยหน่วยรับรอง

1) ความถี่

จะทำเป็นประจำทุกปี

2) การสุ่มตัวอย่าง

หน่วยรับรองจะเลือกสุ่มตัวอย่างจากสมาชิกของกลุ่มผู้ผลิต จำนวนสมาชิกของกลุ่มผู้ผลิตที่สุ่มตรวจจะมีจำนวนอย่างน้อยเท่ากับ ค่าจากการถอดรากกำลังที่ 2 (หรือจำนวนตัวเลขที่ต่อเนื่องถ้ามีทศนิยม) ของจำนวน สมาชิกทั้งหมดภายในกลุ่มผู้ผลิตที่ ยื่นคำขอการรับรอง กับหน่วยรับรอง จำนวน การสุ่มตัวอย่างสมาชิกสามารถเพิ่มขึ้นได้ในกรณีที่หน่วยรับรองพิจารณาเห็นว่ามีความจำเป็นต่อการให้การ รับรอง เช่น การบริหารจัดการคุณภาพของกลุ่มไม่มีประสิทธิภาพ ผลการตรวจประเมินภายในและผลการตรวจประเมินของหน่วยรับรองไม่สอดคล้องกันหรือแตกต่างกันมาก มีข้อร้องเรียนจากลูกค้า ำเกี่ยวกับการวิเคราะห์พบสารพิษ สารเคมีตกค้างทางการเกษตร จุลินทรีย์ เป็นต้น

ตัวอย่าง เช่น กลุ่มผู้ผลิตมีสมาชิกที่ยื่นขอการรับรองกลุ่ม จำนวน 25 ราย จำนวนสมาชิกที่จะต้องถูกสุ่มตรวจประเมินในครั้งแรกโดยหน่วยรับรองได้จากการถอดรากที่ 2 ของ 25 ($\sqrt{25} = 5$) คือ 5 ราย

3) ขอบข่าย

หน่วยรับรองจะตรวจประเมินตามรายการตรวจทุกข้อกำหนดของขอบข่าย

1.5 ความไม่สอดคล้องและการลงโทษ

1.5.1 การปฏิบัติที่ไม่สอดคล้อง

ความไม่สอดคล้องในระบบ มาตรฐาน มกษ. GAP แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ความไม่สอดคล้องกับเกณฑ์กำหนดและความไม่สอดคล้องกับสัญญา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.5.1.1 ความไม่สอดคล้องกับเกณฑ์กำหนด

ผู้ผลิตปฏิบัติไม่สอดคล้องกับเกณฑ์กำหนดใน มาตรฐาน มกษ. GAP รวมทั้งหลักเกณฑ์สำหรับการรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เกี่ยวข้อง ในระหว่างที่ผู้ผลิตได้รับการรับรอง มาตรฐาน มกษ. GAP แล้ว

1.5.1.2 การปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับสัญญา

การปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับสัญญาที่ได้ทำไว้ระหว่างหน่วยรับรองกับผู้ผลิต

1.5.2 รูปแบบของการลงโทษ

หน่วยรับรองสามารถลงโทษผู้ผลิต เมื่อพบว่ามีการฝ่าฝืนข้อตกลงเป็นลำดับขั้นตอน

1.5.2.1 การเตือน

ก) กรณีผู้ผลิตไม่ดำเนินการแก้ไขความไม่สอดคล้องในระบบ มาตรฐาน มกษ. GAP ซึ่งถูกตรวจพบตามระยะเวลาที่ทางหน่วยรับรองกำหนด ทางหน่วยรับรองจะลงโทษในขั้นแรกด้วยการ ตักเตือน แต่ในกรณีที่พบว่าข้อบกพร่องนั้นส่งผลกระทบต่อ ความปลอดภัยอย่างรุนแรง หน่วยรับรองสามารถพิจารณาการพักใช้ใบรับรองได้โดยไม่ต้องผ่านขั้นตอนการตักเตือน

ข) ช่วงเวลาในการแก้ไขคือ ระยะเวลา ที่หน่วยรับรองกำหนด นับตั้งแต่วันที่ได้รับการ ลงโทษในระดับการตักเตือน ทั้งนี้ให้พิจารณาจากความรุนแรงของผลกระทบต่อความปลอดภัย

ค) หากผู้ผลิตไม่ได้มีการแก้ไขข้อบกพร่องภายใน ระยะเวลาที่กำหนด หน่วยรับรองจะดำเนินการแจ้งการพักใช้ใบรับรองตามข้อ 1.5.2.2

1.5.2.2 การพักใช้ใบรับรอง

ก) การพักใช้จะใช้เมื่อผู้ผลิตไม่สามารถแก้ไขข้อบกพร่องในสิ่งที่หน่วยรับรองได้แจ้งเตือนไว้

ข) การพักใช้นี้อาจให้กับผู้ผลิตที่ร้องขอเมื่อพบความไม่พร้อมในบางส่วนของระบบหรือทุก ส่วนของผลผลิต

ค) ภายหลังจากที่มีการพักใช้ใบรับรอง จะต้องมีการตกลงเรื่อง กรอบเวลาสำหรับการแก้ไข ซึ่งจะกำหนดโดยหน่วยรับรองและจะมีระยะเวลาในการพักใช้ไม่เกิน 6 เดือน หากการพักใช้เกิดจากร้องขอ ด้วยความสมัครใจ ระยะเวลาสำหรับการแก้ไขจะต้องกำหนดร่วมกันระหว่างผู้ผลิตและหน่วยรับรอง โดยผู้ผลิต จะต้องแก้ไขให้แล้วเสร็จก่อนที่จะมีการยกเลิกการพักใช้ ทั้งนี้ต้องแก้ไขให้เสร็จสิ้นก่อนใบรับรอง จะหมดอายุหรือ ยื่นขอการรับรองใหม่

ง) ในช่วงเวลาที่มีการพักใช้ ผู้ผลิตต้องไม่ใช้หรือแสดงเครื่องหมายรับรองหรือใบอนุญาต หรือใบรับรอง หรือเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน มกษ. GAP

จ) ถ้าผู้ผลิต สามารถ แสดงหลักฐานการแก้ไขข้อบกพร่อง ได้แล้วเสร็จ ต่อหน่วยรับรองได้ ก่อนระยะเวลาที่หน่วยรับรองกำหนด หน่วยรับรองสามารถยกเลิกการพักใช้ได้

ฉ) หากสาเหตุของการพักใช้ ไม่ได้มีการแก้ไขในช่วงระยะเวลาที่กำหนด ผู้ผลิตจะได้รับการ ลงโทษโดยการเพิกถอนใบรับรอง

1.5.2.3 การเพิกถอนใบรับรอง

ก) หน่วยรับรองจะเพิกถอนใบรับรองในกรณี ดังต่อไปนี้

1) ผู้ผลิตไม่สามารถดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องบางส่วนหรือ ทั้งหมดตามที่กำหนดภายใน 6 เดือน หรือ

2) เมื่อพบว่าการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องระหว่างการผลิตนั้นๆ ทำให้ไม่เชื่อมั่นว่า กระบวนการผลิตมีคุณภาพ และส่งผลต่อความเชื่อมั่นในคุณภาพสินค้า

ข) การเพิกถอนใบรับรองจะมีผลต่อการพักใช้เครื่องหมาย การอนุญาตให้ใช้ / การรับรอง หรือส่วนหนึ่งส่วนใด หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน มกษ. GAP

ค) ผู้ผลิตที่ถูกเพิกถอนไม่สามารถยื่นขอการรับรองกับหน่วยรับรองได้ใหม่ภายใน 6 เดือน นับตั้งแต่วันที่ถูกเพิกถอน

1.5.3 การแจ้งเตือนและการอุทธรณ์

1.5.3.1 การตัดสินใจเพื่อการลงโทษ

ก) การลงโทษทุกระดับ(การตักเตือน การพักใช้ และขาดเพิกถอน) จะถูกกำหนดโดยหน่วยรับรอง
 ข) หากตรวจพบว่าผู้ผลิตปฏิบัติไม่สอดคล้องกับ มาตรฐาน มกษ . GAP ผู้ตรวจประเมิน จะต้องรายงานต่อหน่วยรับรองต้นสังกัด และแจ้งให้ผู้ผลิตทราบ โดยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับความไม่สอดคล้อง ที่ตรวจพบในระหว่างการตรวจประเมิน

1.5.3.2 การแก้ไขของผู้ผลิต

ก) ผู้ผลิตต้องส่งรายงานผลการแก้ไขเป็นลายลักษณ์อักษรต่อหน่วยรับรอง หน่วยรับรอง สามารถพิจารณาโทษผู้ผลิตได้ หากไม่ดำเนินการแก้ไขความไม่สอดคล้องดังกล่าว ภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามข้อ 1.5.2

ข) ในกรณีที่ผู้ผลิตไม่เห็นด้วยกับการลงโทษ ผู้ผลิตสามารถอุทธรณ์ต่อหน่วยรับรอง โดยอธิบายเหตุผลของการอุทธรณ์ หรือในกรณีมีปัญหาเกี่ยวกับหน่วยรับรอง ผู้ผลิตสามารถร้องเรียนกับ หน่วยรับรอง ระบบงานได้

1.5.3.3 การยกเลิกการลงโทษ

ก) หากผู้ผลิตได้แจ้งแก้ไขข้อบกพร่องอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อนถึงวันที่กำหนดในหัวข้อ 1.5.2 หน่วยรับรองทำการยกเลิกสถานการณ์ลงโทษนั้น

1.6 การใช้เครื่องหมายรับรอง

ผู้ผลิตสินค้าเกษตรจาก แปลง/ฟาร์ม ที่ได้รับการรับรอง จากหน่วยรับรอง ตามที่กำหนดในเอกสาร ฉบับนี้ สามารถแสดงเครื่องหมาย รับรองได้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ที่ออกตามพระราชบัญญัติ มาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ.2551

1.6.1 เครื่องหมายรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี

ผู้ผลิตที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐาน มกษ . GAP สามารถแสดง เครื่องหมาย รับรองมาตรฐาน มกษ. GAP บนผลผลิต หรือภาชนะบรรจุของ ผลผลิต หรือ ณ จุดที่ทำการจำหน่าย โดยหน่วยรับรองจะเป็น หน่วยงานที่ตรวจประเมินการใช้ตราสัญลักษณ์เครื่องหมายรับรองดังกล่าว

ส่วนที่ 2 การรับรองแบบกลุ่ม

2.1 กลุ่มผู้ผลิต

กลุ่มผู้ผลิต หมายถึง ผู้ผลิตที่ร่วมกันผลิตสินค้าเกษตรหรือผลิตผลชนิดใดชนิดหนึ่ง หรือหลายชนิด โดยมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล ดำเนินการผลิตสินค้าเกษตรภายใต้ ระบบการบริหารจัดการเดียวกัน และมีการควบคุมระบบการผลิตผลผลิตให้มีความปลอดภัยภายใต้นโยบายเดียวกัน

2.2 โครงสร้างและการบริหารงาน

2.2.1 ด้านกฎหมาย

เอกสารประกอบการยื่นคำขอการรับรอง ต้องแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่ากลุ่มผู้ผลิตที่สมัครขอรับการรับรองมีสถานภาพเป็นองค์กรตามกฎหมาย โดยองค์กรตามกฎหมายที่อ้างถึงนี้ต้องได้รับสิทธิ (ทางกฎหมาย) ในการประกอบกิจกรรมทางการผลิต และ/หรือ การค้าขาย ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และสามารถทำสัญญาในทางกฎหมายและเป็นตัวแทนของสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มได้

กลุ่มผู้ผลิตที่ได้รับการรับรองตามกฎหมายนี้ ต้องได้รับการจดทะเบียนองค์กรตามกฎหมาย ยกตัวอย่าง เช่น การจดทะเบียนในลักษณะของสหกรณ์ สมาคมผู้ผลิต วิสาหกิจชุมชน คณะบุคคล ผู้ประกอบการด้านการบรรจุหีบห่อ ผู้ประกอบการด้านกิจการค้า ผู้ประกอบการด้านเกษตรกรรม เป็นต้น

กลุ่มผู้ผลิตต้องรับผิดชอบด้านการผลิต การจัดการ และการเป็นเจ้าของสินค้า โดยยินดีปฏิบัติตามมาตรฐาน มกษ . GAP ข้อกำหนดทั่วไปภายในกลุ่มผู้ผลิต และหลักเกณฑ์ การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีนี้ของสำนักงาน

2.2.2 ฝ่ายการบริหารงาน

กลุ่มผู้ผลิตจะต้องมีเอกสาร แสดงโครงสร้างการบริหาร ที่ระบุไว้อย่างชัดเจนถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและกลุ่มผู้ผลิต (เช่น บริษัทผู้ส่งออก)

2.2.3 การทำสัญญากับสมาชิก

ต้องมีบันทึกการลงนามในสัญญาระหว่าง สมาชิกและกลุ่มผู้ผลิต โดยหนังสือสัญญาประกอบด้วยรายการต่างๆ ดังนี้

- 1) ชื่อและเลขประจำตัวผู้เสียภาษีอากรของสมาชิก
- 2) ที่อยู่ของสมาชิก
- 3) รายละเอียดพื้นที่การผลิตของแต่ละพื้นที่ย่อย
- 4) ชนิดผลผลิต เช่น ชนิดพืชที่ผลิต
- 5) คำสัญญาการยินดีปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐาน มกษ. GAP
- 6) ข้อตกลงที่สมาชิกยินยอมปฏิบัติตามขั้นตอนที่ระบุในเอกสาร ของกลุ่ม นโยบายที่กำหนดไว้ (ถ้ามี) รวมทั้งคำแนะนำทางด้านเทคนิค
- 7) มาตรการลงโทษ อาจนำมาใช้ในกรณีที่สมาชิกไม่สามารถปฏิบัติตามข้อกำหนดของ มาตรฐาน มกษ. GAP และข้อกำหนดภายในอื่นใดที่กำหนดไว้

2.2.4 ขั้นตอนการยื่นคำขอการรับรองของกลุ่มผู้ผลิต

กลุ่มผู้ผลิตที่ต้องการขอ การรับรองมาตรฐาน มกษ . GAP ต้องกำหนดสถานภาพของกลุ่ม โดยสมาชิกทุกรายที่ทำการผลิตในขอบข่ายที่ต้องการขอรับรองในทุกๆ พื้นที่ผลิต ต้องปฏิบัติตาม มาตรฐาน มกษ. GAP โดยสมาชิกทุกรายต้องแจ้งข้อมูลต่างๆ ดังนี้

- 1) ชื่อผู้ผลิต
- 2) ชื่อบุคคลที่ติดต่อได้
- 3) ที่อยู่
- 4) ข้อมูลเพื่อการติดต่อ (หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขโทรสาร ที่อยู่จดหมายอิเล็กทรอนิกส์)
- 5) เลขบัตรประจำตัวต่างๆ (เช่น เลขบัตรประจำตัวประชาชน และเลขประจำตัวผู้เสียภาษี อากร เป็นต้น)
- 6) ผลผลิตที่ขอการรับรอง
- 7) พื้นที่การเพาะปลูก/การผลิต และ/หรือ ปริมาณการผลิตของสินค้าที่ขอการรับรอง
- 8) ข้อมูลหน่วยรับรอง (ในกรณีที่สมาชิกขอการรับรองจากหน่วยรับรองมากกว่า 1 องค์กร)
- 9) ระบุวัน เดือน ปี ที่ได้รับการตรวจประเมินภายในทุกครั้ง
- 10) สถานะปัจจุบันตามข้อกำหนดมาตรฐาน มกษ. GAP ดังนี้

- 10.1) อยู่ระหว่างการขอการรับรองมาตรฐาน มกษ. GAP
- 10.2) ได้รับการรับรองมาตรฐาน มกษ. GAP แล้ว
- 10.3) การถูกเตือน
- 10.4) การพักใช้
- 10.5) การเพิกถอน

2.3 การบริหารจัดการในกลุ่ม

2.3.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการรับรอง

กลุ่มผู้ผลิตต้องมีโครงสร้างการจัดการและทรัพยากรที่เหมาะสมเพียงพอที่ทำให้มั่นใจได้ว่าสมาชิกที่ร่วมยื่นคำขอการรับรองมีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดของ มาตรฐาน มกษ. GAP ในด้านพื้นที่การผลิต โครงสร้างองค์กรของกลุ่มผู้ผลิต โดยต้องจัดทำไว้เป็นเอกสาร และจะต้องประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1) ผู้ประสานงานระบบควบคุมภายใน ทำหน้าที่รับผิดชอบการประสานงาน ด้านระบบควบคุมภายใน จัดให้มีการตรวจประเมิน ภายใน แปลง/ฟาร์ม ประสานงานเจ้าหน้าที่สนามและเจ้าหน้าที่ฝ่ายรับรอง ประสานงานการตรวจประเมินจากภายนอก และเป็นตัวแทนติดต่อกับหน่วยรับรอง

2) ผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายใน มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจ ประเมินภายในองค์กร ประจำปีของสมาชิกทุกราย ในกลุ่มผู้ผลิต ให้เป็นไปตามข้อกำหนด ที่มาตรฐาน มกษ. GAP กำหนดไว้ และตรวจติดตามระบบการบริหารจัดการคุณภาพภายในองค์กร ให้เป็นไปตามข้อกำหนด ที่มาตรฐาน มกษ. GAP กำหนดไว้สำหรับ ผู้ตรวจประเมินภายในของกลุ่มผู้ผลิต

2.3.2 หน้าที่และความรับผิดชอบ

ต้องมีเอกสารกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐาน มกษ. GAP

2.4 การฝึกอบรม

1) กลุ่มผู้ผลิตจะต้องทำให้ หน่วยรับรอง มั่นใจได้ว่าบุคลากรทุกคนที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติตามมาตรฐาน มกษ. GAP ได้รับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอและมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในข้อกำหนดของมาตรฐาน มกษ. GAP

2) กลุ่มผู้ผลิตต้องกำหนดคุณสมบัติของบุคลากรโดยจะต้องผ่านการฝึกอบรม และมีคุณวุฒิและคุณสมบัติของสมาชิกในตำแหน่งสำคัญตามข้อที่ 2.3.1 ไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และต้องสอดคล้องตามข้อกำหนดที่แสดงไว้ในมาตรฐาน มกษ. GAP

3) กลุ่มผู้ผลิตต้องเก็บบันทึกประวัติด้านคุณวุฒิและการฝึกอบรมของบุคลากรในตำแหน่งสำคัญตามข้อที่ 2.3.1

4) ผู้ตรวจประเมินภายในต้องผ่านการฝึกอบรมและการประเมินผล เพื่อให้มั่นใจในความสอดคล้องกันของวิธีการตรวจและการแปลความหมายตามมาตรฐานที่ผู้ตรวจติดตามและผู้ตรวจประเมินภายในนำไปใช้ปฏิบัติ

5) กลุ่มผู้ผลิตต้องมีระบบ ที่แสดงให้เห็นว่า บุคลากรในตำแหน่งสำคัญของกลุ่ม จะได้รับการแจ้งข้อมูล และมีการสร้างความตระหนักในการพัฒนา การเผยแพร่ข้อมูล และการเปลี่ยนแปลงทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามมาตรฐาน มกษ. GAP

2.5 คู่มือคุณภาพ

กลุ่มผู้ผลิตต้องจัดทำคู่มือคุณภาพของกลุ่ม โดยมีรายละเอียดอย่างน้อย ดังนี้

1) ระบบการบริหารจัดการคุณภาพและต้องระบุการควบคุมที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐาน มกษ. GAP ไว้ในคู่มือคุณภาพ

2) นโยบายและขั้นตอน การปฏิบัติงาน ต้องมีรายละเอียด เพียงพอที่จะแสดงให้เห็น ถึงขั้นตอนในการควบคุมระบบคุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิต ให้สอดคล้องตามข้อกำหนดหลักของมาตรฐาน มกษ. GAP

3) ต้องแจ้งนโยบายและขั้นตอน การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องให้แก่สมาชิก ภายในกลุ่มผู้ผลิต และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการรับรอง

4) เนื้อหาของคู่มือคุณภาพต้องได้รับการทบทวนอย่างสม่ำเสมอด้วยความถี่ที่เหมาะสม เพื่อให้มั่นใจได้ว่ารายละเอียดต่างๆ ในคู่มือเป็นไปตามข้อกำหนดของมาตรฐาน มกษ. GAP และข้อกำหนดอื่นๆ ของกลุ่มผู้ผลิต

5) มาตรฐาน มกษ. GAP และเกณฑ์ หรือข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง สำหรับให้ลูกค้าของหน่วยรับรอง ปฏิบัติตามนั้น ต้องได้รับการรวบรวมไว้ในคู่มือคุณภาพ และในกรณีที่มีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงใดๆ กลุ่มผู้ผลิตต้องดำเนินการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมในคู่มือคุณภาพภายในระยะเวลาที่หน่วยรับรองกำหนดไว้

2.6 การควบคุมเอกสาร

2.6.1 เอกสารในระบบการบริหารจัดการคุณภาพ

เอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการของระบบบริหารจัดการคุณภาพ สำหรับการปฏิบัติตามมาตรฐาน มกษ. GAP ต้องได้รับการควบคุมและกำกับดูแลอย่างเหมาะสม เช่น

- 1) คู่มือคุณภาพ
- 2) ขั้นตอนปฏิบัติงานตามมาตรฐาน มกษ. GAP (อาจรวมอยู่ในคู่มือคุณภาพ)
- 3) ข้อควรปฏิบัติในการทำงาน (ถ้ามี และอาจรวมอยู่ในคู่มือคุณภาพ)
- 4) แบบฟอร์มสำหรับบันทึก
- 5) มาตรฐานภายนอกอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารข้อกำหนดของ มาตรฐาน มกษ. GAP ที่เป็น

ปัจจุบัน

2.6.2 ข้อกำหนดในการควบคุมเอกสารของระบบบริหารจัดการคุณภาพ

- 1) ต้องมีเอกสารขั้นตอนปฏิบัติงานการควบคุมระบบเอกสารที่เป็นลายลักษณ์อักษร

- 2) เอกสารทั้งหมดในระบบบริหารจัดการคุณภาพต้องได้รับการ ทวนสอบความถูกต้อง และอนุมัติโดยผู้มีอำนาจลงนาม ก่อนจัดพิมพ์และเผยแพร่ เพื่อใช้บังคับภายในกลุ่มผู้ผลิต
- 3) เอกสารทั้งหมดที่ต้องควบคุม ต้องมีการระบุหมายเลขเล่ม วันที่จัดพิมพ์/วันที่ตรวจสอบ ต้นฉบับ ฉบับที่ และใส่เลขหน้าไว้อย่างเหมาะสม
- 4) การเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่เกิดขึ้นกับเอกสารเหล่านี้ ต้องได้รับการตรวจสอบและอนุมัติโดยผู้มีอำนาจลงนามก่อนการพิมพ์เผยแพร่ เพื่อใช้บังคับภายในกลุ่มผู้ผลิต ทั้งนี้ให้อธิบายเหตุผลที่ต้องเปลี่ยนแปลงไว้ในเอกสารดังกล่าวด้วยตามความเหมาะสม
- 5) สำเนาของเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ต้องจัดให้มีและใช้ประโยชน์ได้ ณ สถานที่ใดๆ ที่ระบบบริหารจัดการคุณภาพมีการบังคับใช้
- 6) ต้องมีระบบที่ทำให้มั่นใจได้ว่าการรวบรวมเอกสารนั้นได้รับการตรวจสอบ และผ่านระบบของการจัดพิมพ์เอกสารใหม่ โดยยกเลิกการใช้เอกสารที่ล้าสมัย

2.7 การบันทึกข้อมูล

- 1) กลุ่มผู้ผลิตต้องรักษาไว้ซึ่งข้อมูลเพื่อแสดงให้เห็น ถึงการควบคุมที่มีประสิทธิภาพของข้อกำหนดระบบบริหารจัดการคุณภาพ และการปฏิบัติตามข้อกำหนดของมาตรฐาน มกษ. GAP
- 2) ข้อมูลและบันทึกที่ เกิดขึ้นในการปฏิบัติตามระบบบริหาร จัดการคุณภาพ และจากการปฏิบัติ ตามข้อกำหนดของมาตรฐาน มกษ. GAP ต้องได้รับการเก็บรักษาไว้ตลอดอายุการรับรอง มาตรฐาน มกษ. GAP หรือตามที่มีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ
- 3) ข้อมูลและบันทึกจะต้องเป็นต้นฉบับ อ่านง่าย ได้รับการรวบรวมและเก็บไว้ในสถานที่ ที่เหมาะสม และสามารถเข้าถึงได้ เมื่อมีการร้องขอ
- 4) หากมีการเก็บรักษาโดยผ่านระบบออนไลน์หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์ ข้อมูล และบันทึกในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ นั้นจะต้องจัดให้มีและเข้าถึงได้ระหว่างการตรวจประเมินของหน่วยรับรอง ทั้งนี้ต้องจัดทำระบบข้อมูลสำรองและทำการสำรองข้อมูลไว้ตลอดเวลา

2.8 การจัดการกับกรณีข้อร้องเรียนของกลุ่มผู้ผลิต

- 1) ในกรณีที่มีการร้องเรียน กลุ่มผู้ผลิตจะต้องมีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ
- 2) กลุ่มผู้ผลิต ต้องมี เอกสาร ขั้นตอน ปฏิบัติงาน ครอบคลุมถึงการรับเรื่องร้องเรียน การระบุปัญหา การวิเคราะห์หาสาเหตุ การแก้ไข และการติดตามผลการแก้ไข
- 3) ผู้ผลิตต้องเก็บรักษาเอกสารและบันทึกที่เกี่ยวข้องกับข้อร้องเรียนไว้
- 4) การจัดการข้อร้องเรียนต้องครอบคลุมข้อร้องเรียนระหว่างกลุ่มผู้ผลิตและสมาชิกผู้ผลิตแต่ละราย

2.9 การตรวจประเมินคุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิต

ระบบการตรวจประเมินคุณภาพภายในในกลุ่มผู้ผลิต หมายถึง การประเมินความครบถ้วนและความเพียงพอของข้อมูลที่สนับสนุนความสอดคล้องของการปฏิบัติตามระบบบริหารจัดการคุณภาพที่ได้ระบุไว้ในเอกสารของกลุ่ม รวมทั้งการตรวจประเมินแปลง/ฟาร์มของสมาชิกผู้ผลิตแต่ละรายว่าสอดคล้องตามมาตรฐาน มกษ. GAP-หรือไม่

2.9.1 การตรวจประเมินระบบบริหารจัดการคุณภาพ

ผู้ตรวจประเมิน คุณภาพภายใน กลุ่มผู้ผลิต ต้องมีคุณสมบัติตามข้อกำหนดของ มาตรฐาน มกษ . GAP โดยทำหน้าที่ตรวจประเมินระบบบริหารจัดการคุณภาพภายในองค์กร

- 1) การตรวจประเมินระบบบริหารจัดการคุณภาพตามแผนงานของ มาตรฐาน มกษ . GAP ต้องได้รับการตรวจประเมินอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- 2) ผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิตต้องผ่านการฝึกอบรมที่เหมาะสม และเป็นอิสระต่อกิจกรรมและพื้นที่ที่จะตรวจประเมิน
- 3) หน่วยรับรองจะประเมินความสามารถของผู้ตรวจประเมิน ในช่วงเวลาที่มีการตรวจประเมิน
- 4) กลุ่มผู้ผลิต ต้องจัดเก็บ แผนการตรวจประเมิน คุณภาพภายใน กลุ่มผู้ผลิต ผลจากการตรวจประเมิน และการติดตามประสิทธิผลของมาตรการแก้ไขที่ได้รับจากการตรวจประเมินภายใน

2.9.2 การตรวจพื้นที่การผลิต และผู้ผลิต

ผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิตต้องได้รับการแต่งตั้งจากกลุ่มผู้ผลิตเป็นลายลักษณ์อักษร (ข้อ 2.14) และผู้ประเมินภายในองค์กร มีหน้าที่ในการตรวจประเมินแปลง/ฟาร์ม ดังต่อไปนี้

- 1) ผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิตต้องดำเนินการตรวจพื้นที่การผลิตของ สมาชิกที่ยื่นคำขอรับการรับรองแต่ละรายอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อไม่ให้เกิดการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับเกณฑ์การปฏิบัติของ มาตรฐาน มกษ . GAP โดยใช้รายการตรวจ มาตรฐาน มกษ . GAP และต้องตรวจประเมินอย่างครบถ้วนทุกข้อกำหนด
- 2) ต้องมีกระบวนการทบทวนผลการตรวจประเมิน คุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิต ในรายงานการตรวจ และสถานภาพของสมาชิก
- 3) สมาชิกใหม่ของกลุ่มต้องได้รับการตรวจประเมินคุณภาพภายในเป็นลำดับแรก ก่อนการลงชื่อในบัญชีรายชื่อสมาชิกที่ขึ้นทะเบียนของกลุ่มผู้ผลิต
- 4) ต้องจัดเก็บต้นฉบับของรายงานการตรวจประเมินคุณภาพภายใน และมีข้อมูลครบถ้วนสามารถแสดงให้ผู้ตรวจประเมินของหน่วยรับรองทวนสอบได้ เมื่อได้รับการร้องขอ
- 5) รายงานการตรวจประเมินคุณภาพภายในประกอบด้วยข้อมูลต่างๆ ดังนี้
  - ก) ชื่อสมาชิกที่ยื่นคำขอการรับรองและพื้นที่การผลิตรายสมาชิก
  - ข) ลายมือชื่อของสมาชิกที่ยื่นคำขอการรับรอง
  - ค) วัน เดือน ปี ที่ตรวจประเมินคุณภาพภายใน
  - ง) ชื่อผู้ตรวจประเมิน

- จ) ผลผลิตที่ขอการรับรอง
- ฉ) ผลการประเมิน
- ช) ทุกๆ ข้อ กำหนดในรายการตรวจต้องแสดงรายละเอียดของหลักฐานที่ผ่านการตรวจไว้ในข้อสังเกต คำแนะนำ เพื่อนำข้อมูลดังกล่าว มาพิจารณาทบทวนการตรวจได้ใหม่หลังจากเสร็จสิ้นการตรวจแล้ว
- ช) รายละเอียดของการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องตามข้อกำหนด และระยะเวลาที่ใช้ในการแก้ไข

2.9.3 ความไม่สอดคล้อง และแนวทาง/มาตรการการแก้ไข

กลุ่มผู้ผลิต ต้องดำเนินการกับความไม่สอดคล้อง ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดขั้นตอนการจัดการความไม่สอดคล้อง และเสนอแนวทางการแก้ไขที่พบจากการตรวจประเมินทั้งภายในและภายนอกองค์กร เช่น ข้อร้องเรียนจากลูกค้า หรือความล้มเหลว องค์กรบริหารจัดการคุณภาพ เป็นต้น
- 2) เอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงาน เพื่อการบ่งชี้และการประเมินผลจากการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับข้อปฏิบัติ ไปยังฝ่ายควบคุมระบบบริหารจัดการคุณภาพโดยกลุ่มผู้ผลิตหรือโดยสมาชิกผู้ผลิตในกลุ่ม
- 3) มาตรการแก้ไข ความไม่สอดคล้องกับข้อกำหนด ต้องได้รับการประเมิน และต้องกำหนดช่วงเวลาสำหรับการดำเนินการแก้ไขแล้วเสร็จ
- 4) ระบุผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามมาตรการแก้ไขอย่างชัดเจน

2.10 การจำแนก และการตามสอบ (Traceability)

- 1) ผลิตผลที่ผลิตตรงตามข้อกำหนดตามมาตรฐาน มกษ. GAP ต้องสามารถตามสอบไปยังสมาชิกได้ มีวิธีจัดการผลิตผล เพื่อป้องกันการปะปนของ ผลิตผลที่ได้รับรอง กับผลิตผลอื่นที่ไม่ได้รับการรับรอง ตามมาตรฐาน มกษ. GAP
- 2) เอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ครอบคลุมการจำแนกสินค้าที่ยื่นขอรับการรับรองเพื่อให้สามารถตรวจประเมิน การตามสอบสินค้า ทั้งหมดได้ ทั้งที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับพื้นที่ การผลิต โดยเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนผลิตผลที่ได้และผลิตผลที่ผู้ผลิตขายไป เพื่อแสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติเป็นไปตามข้อกำหนดภายในกลุ่มผู้ผลิต
- 3) การรับรอง ด้านพืช พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิตต้อง มีการดำเนินการที่ทำให้ ผลิตผลซึ่งได้รับการรับรองสามารถจำแนกและ ตามสอบจากใบสั่งซื้อได้ ทั้งนี้โดยผ่านการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การจัดเก็บและการส่งจำหน่าย
- 4) มีการดำเนินงานและระบบที่มีประสิทธิภาพในการลดความเสี่ยงในการติดฉลากผิดพลาด หรือการเกิดปะปนกันระหว่างผลิตผลที่ได้รับและไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน มกษ. GAP

2.11 มาตรการลงโทษและการละเมิด

- 1) กลุ่มผู้ผลิตจัดให้มีระบบการลงโทษสมาชิกที่ปฏิบัติไม่สอดคล้องตามข้อกำหนดทั่วไปของ มาตรฐาน มกษ. GAP
- 2) หนังสือสัญญาที่กระทำระหว่างกลุ่ม ผู้ผลิตและสมาชิกแต่ละรายต้องระบุขั้นตอนการลงโทษ รวมถึงระดับของการเตือน การพักใช้ และการเพิกถอนใบรับรอง
- 3) กลุ่มผู้ผลิตมีกลไกหรือขั้นตอนของตนเองในการแจ้งเรื่องไปยังหน่วยรับรอง ในทันที เมื่อมีการพักใช้ ใบรับรอง หรือการเพิกถอนใบรับรองของสมาชิก
- 4) จัดเก็บบันทึก ข้อมูลทั้งหมด ของการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องตามข้อกำหนด ทั่วไปของ มาตรฐาน มกษ . GAP รวมถึงมาตรการในการดำเนินการแก้ไขและกระบวนการในการตัดสินใจของกลุ่มผู้ผลิต

2.12 การเพิกถอนผลผลิตที่ได้รับการรับรอง

- 1) กลุ่มผู้ผลิตต้องจัดทำเอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงานในการจัดการเพิกถอนผลผลิตที่ได้รับการรับรอง
- 2) เอกสารขั้นตอนการปฏิบัติงานดังกล่าวต้องครอบคลุมรูปแบบของการฝ่าฝืนที่อาจส่งผลต่อการเพิกถอน ใบรับรอง ระบุตัวบุคคลที่รับผิดชอบในการตัดสินใจต่อกรณีที่น่าจะได้รับการเพิกถอนการรับรอง ผลผลิต อีกทั้งต้องระบุถึงกระบวนการที่ใช้ในการแจ้งลูกค้าและหน่วยรับรอง รวมทั้งวิธีการขอสิทธิในใบรับรองนั้นกลับคืน
- 3) ขั้นตอนการปฏิบัติงานในการจัดการเพิกถอนสินค้าที่ได้รับการรับรองต้องสามารถนำมาปฏิบัติได้ทุก เวลา
- 4) กลุ่มผู้ผลิตต้องทดสอบขั้นตอนการปฏิบัติงานในการจัดการเพิกถอนสินค้าที่ได้รับการรับรองด้วยวิธีการ ที่เหมาะสมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจในประสิทธิภาพ และจัดเก็บบันทึกของการทดสอบไว้

2.13 ผู้รับจ้างช่วง

- 1) กรณีที่มีการจ้างผู้รับจ้างช่วง กลุ่มผู้ผลิตต้องจัดทำขั้นตอน การปฏิบัติงาน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการบริการ ใดๆ ที่มีการรับจ้างช่วงดำเนินการโดยหน่วยงานภายนอกอื่นๆ จะสอดคล้องกับข้อกำหนดของ มาตรฐาน มกษ . GAP
- 2) ต้องมีการประเมินความสามารถในการปฏิบัติงานของผู้รับจ้างช่วงว่าผู้รับจ้างช่วงนั้นมีความ สามารถ ตรงตามข้อกำหนดของมาตรฐาน และจัดเก็บบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
- 3) จัดทำข้อตกลงหรือหนังสือสัญญาการให้บริการระหว่างกลุ่มผู้ผลิต และผู้รับจ้างช่วงว่าผู้รับจ้างช่วงต้อง ปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับระบบบริหารจัดการคุณภาพของกลุ่มผู้ผลิต และขั้นตอนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.14 หน้าที่ ความรับผิดชอบ และคุณสมบัติของผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิต

ผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายในในกลุ่มผู้ผลิตต้องสามารถตรวจประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพของ กลุ่มและตรวจประเมินแปลง/ฟาร์มของสมาชิกในกลุ่มที่ขอการรับรองจากหน่วยรับรองได้ เมื่อมีการประเมินระบบ

การบริหารจัดการคุณภาพจากหน่วยรับรองต้องประเมินการปฏิบัติของผู้ตรวจประเมิน คุณภาพภายในว่าเป็นไปตามข้อกำหนดต่างๆ ที่ได้ระบุไว้ข้างล่างนี้ เพื่อรับรองคุณสมบัติและความชำนาญของผู้ตรวจประเมินภายใน

หมายเหตุ: ในการตรวจประเมิน คุณภาพภายในกลุ่ม ผู้ผลิต สามารถกำหนดคณะ ผู้ตรวจประเมินที่ประกอบด้วยบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ตามข้อกำหนด 2.14.1 และคุณสมบัติตามข้อกำหนด 2.14.2 ที่ระบุไว้ในเอกสารฉบับนี้

2.14.1 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิต

ก) การตรวจประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพ

1) ผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิต มีหน้าที่ตรวจติดตามและตรวจประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพของกลุ่มผู้ผลิตให้เป็นไปตามข้อปฏิบัติในมาตรฐาน มกษ. GAP

ข) การมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย

1) ผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิตไม่สามารถรับรองการตรวจของสมาชิกรายหนึ่งรายใดที่ผู้ตรวจประเมินควบคุมดูแลหรือเป็นที่ปรึกษาได้

2) ผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิต ไม่สามารถตรวจประเมินระบบการบริหารจัดการคุณภาพได้ ถ้าผู้ตรวจประเมินนั้นเป็นผู้ดำเนินการระบบการบริหารจัดการคุณภาพภายในของกลุ่มเอง

หมายเหตุ: หน่วยรับรองที่เกี่ยวข้องจะต้องมีบัญชีรายชื่อทั้งหมดของผู้ตรวจประเมิน คุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิตของกลุ่ม ทั้งนี้ข้อมูลต้องสมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน ผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิตต้องได้รับการประเมินความสามารถ จากผู้ ตรวจประเมินของหน่วยรับรอง จากหลักฐานเอกสารที่มีอยู่ เมื่อมีการตรวจประเมินจากหน่วยรับรอง

ค) จัดทำรายงานผลการตรวจที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน ภายในระยะเวลาที่กำหนดในการตรวจติดตามแต่ละครั้ง

2.14.2 คุณสมบัติของผู้ตรวจประเมินคุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิต

ก) การศึกษา

ต้องสำเร็จการศึกษาอย่างน้อยระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) ด้านการเกษตร ในขอบข่ายที่เกี่ยวข้อง

ข) ทักษะด้านเทคนิค และการฝึกอบรม ดังนี้

1) ทักษะด้านเทคนิค

1.1) มีประสบการณ์ในการทำงาน 2 ปี ทางด้านระบบการบริหารจัดการคุณภาพที่เกี่ยวข้อง หรืออยู่ภายใต้ขอบข่ายของการรับรอง

1.2) มีความสามารถในการสื่อสาร โดยเฉพาะ “ภาษาใช้งาน” ซึ่งหมายถึงภาษาท้องถิ่นหรือภาษาที่ใช้ในการทำงาน

2) ผ่านการฝึกอบรม ดังนี้

2.1) การฝึกอบรมผู้ตรวจประเมิน

2.1.1) ผ่านการฝึกอบรมความรู้ด้านระบบการบริหารจัดการคุณภาพในเชิงปฏิบัติ

2.1.2) ผ่านการฝึกอบรมในหลักสูตรการตรวจประเมิน คุณภาพ ภายใน ด้านระบบการบริหารจัดการคุณภาพ เช่น ผู้ตรวจประเมิน คุณภาพภายในกลุ่มผู้ผลิต หรือหลักสูตรอื่นที่เทียบเท่า ที่จัดโดยหน่วยงานที่น่าเชื่อถือ เป็นต้น

2.2) การฝึกอบรมด้านอาหารปลอดภัยและมาตรฐาน GAP

2.2.1) ผ่านการฝึกอบรมการปฏิบัติตามมาตรฐาน GAP

2.2.2) ผ่านการฝึกอบรมหลักการ HACCP ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของคุณวุฒิที่ต้องการอย่างเป็นทางการหรืออาจได้มาจากการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาภาคปกติ ทั้งนี้อ้างอิงจากพื้นฐานหลักการของ Codex Alimentarius หรือผ่านการฝึกอบรม ISO 22000

2.2.3) ผ่านการฝึกอบรมด้านสุขอนามัยอาหาร ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของคุณวุฒิที่ต้องการอย่างเป็นทางการหรืออาจได้มาจากการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาภาคปกติ

ขอบข่ายด้านพืช : ผ่านการฝึกอบรมด้านการอารักขาพืช ปุ๋ย และการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของคุณวุฒิที่ต้องการอย่างเป็นทางการหรืออาจได้มาจากการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาภาคปกติ

ขอบข่ายด้านปศุสัตว์และประมง : ผ่านการฝึกอบรมพื้นฐาน การใช้ยาสัตว์ และสัตว์บาล รวมถึงความรู้ด้านสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์

ส่วนที่ 3 หน่วยรับรอง

3.1 หน่วยรับรอง

เนื่องจากมาตรฐานสินค้าเกษตร (มกษ.) เป็นมาตรฐานกำหนดขึ้นภายใต้ พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. 2551 ดังนั้นผู้ผลิตที่มีความประสงค์ จะขอใบรับรองตาม มาตรฐาน มกษ . GAP จะต้องได้รับการตรวจสอบและออกใบรับรอง จากหน่วยรับรองที่ได้รับอนุญาต โดยสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

หน่วยรับรองดังกล่าวต้องได้รับการรับรองระบบงาน ตามมาตรฐาน ISO/IEC Guide 65 ในขอบข่ายมาตรฐาน มกษ. GAP และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง จากหน่วยรับรองระบบงาน และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ระบุไว้ในเอกสารนี้

3.2 ข้อกำหนดในการปฏิบัติงานของหน่วยรับรอง

3.2.1 หน่วยรับรองต้องนำหลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี และข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ในการรับรองมาตรฐาน มกษ. GAP ที่ออกโดยสำนักงานไปปฏิบัติ

3.2.2 หน่วยรับรองที่ได้รับ การรับรองระบบงาน ต้องกำหนดบุคคลที่ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับหน่วยรับรองระบบงาน โดยตำแหน่งนี้จะทำหน้าที่เป็นตัวแทนของหน่วยรับรอง ทั้งนี้ต้องส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องหากหน่วยรับรองระบบงานร้องขอ

3.2.3 หน่วยรับรองต้องแจ้งข้อมูล ผลการตรวจรับรอง และสถานะของผู้ผลิตตามแบบฟอร์มที่กำหนดไปยังสำนักงานทุกรอบ 3 เดือน ตามข้อกำหนดใน พระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้า เกษตร พ.ศ. 2551

3.2.4 บุคคลซึ่งมีส่วนในการตัดสินใจให้การรับรอง หรือเป็นสมาชิกในคณะทบทวนของหน่วยรับรองต้องมีคุณสมบัติของผู้ตรวจประเมินอย่างน้อย 1 คน

3.2.5 ในการดำเนินการตรวจประเมิน มาตรฐาน มกษ . GAP หน่วยรับรองต้อง ใช้ผู้ตรวจประเมินที่มีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ฉบับนี้

3.2.6 กิจกรรมการตรวจประเมินและการรับรองของหน่วยรับรอง ต้องดำเนินการ ณ พื้นที่ผลิตที่ขอการรับรองกับหน่วยรับรอง รวมถึงพื้นที่ที่มีการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้อง

3.2.7 หน่วยรับรองสามารถว่าจ้างผู้รับจ้างช่วง เพื่อการตรวจประเมินโดยใช้หน่วยตรวจที่ได้รับการรับรองระบบงานตามมาตรฐาน ISO/IEC 17020 หรือหน่วยรับรอง ที่ได้รับการรับรองระบบ งานตามมาตรฐาน ISO/IEC Guide 65 ในขอบข่ายมาตรฐาน มกษ. GAP ที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

3.2.8 เมื่อผู้ผลิต หรือกลุ่มผู้ผลิตใช้บริการจากหน่วยรับรองมากกว่า 1 หน่วยรับรอง หน่วยรับรองแต่ละแห่งต้องตรวจประเมินพื้นที่การผลิตและประเมินระบบบริหารจัดการคุณภาพ (แบบกลุ่ม) อย่างเป็นอิสระจากกัน

3.2.9 ในกรณีที่ผู้ผลิต หรือกลุ่มผู้ผลิต ได้รับการรับรองมากกว่า 1 หน่วยรับรอง เมื่อหน่วยรับรองใด ลงโทษผู้ผลิต หรือกลุ่มผู้ผลิตนั้น ต้องให้ข้อมูลแก่หน่วยรับร ่องอื่นที่ให้การรับรองแก่ผู้ผลิต หรือกลุ่มผู้ผลิตรายเดียวกัน ตามขอบข่ายและรายละเอียดของการปฏิบัติที่ดำเนินการอยู่ระหว่างหน่วยรับรอง(ถ้ามี) ทั้งนี้หน่วยรับรอง

จะต้องส่งข้อมูลรายละเอียดทุกอย่างที่เกี่ยวข้องให้แกกัน อย่างไรก็ตามสถานะของผู้ผลิตที่หน่วยรับรองหนึ่งได้ให้เป็นบทลงโทษต่อผู้ผลิตนั้นเป็นสิ่งที่หน่วยรับรองที่เกี่ยวข้องต้องรับทราบและยึดถือเพื่อปฏิบัติ

3.3 หน้าที่ ความรับผิดชอบ และคุณสมบัติของผู้ตรวจประเมิน

ผู้ตรวจประเมินมาตรฐาน มกษ. GAP มีหน้าที่ ความรับผิดชอบและคุณสมบัติ ตามที่ได้รับการทวนสอบแล้วจากหน่วยรับรอง ดังนี้

3.3.1 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ตรวจประเมิน

ผู้ตรวจประเมิน มีหน้าที่ในการตรวจประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด ความเป็นอิสระ และรับผิดชอบต่อข้อมูล ดังนี้

ก) การตรวจประเมินมาตรฐาน มกษ. GAP

1) ตรวจประเมินหาความสอดคล้องที่กำหนดไว้ตามมาตรฐาน มกษ. GAP ในการตรวจประเมินแปลง/ฟาร์ม ทั้งการผลิตแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม

2) รายงานผลการตรวจประเมินตรงเวลาและถูกต้อง หลังจากได้ทำการตรวจตาม ISO/IEC Guide 65 ตามข้อกำหนดภายใน 30 วัน

3) เตรียมความพร้อมและกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ และติดตามการเปลี่ยนแปลงใน ด้านต่างๆ เช่น กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายที่ตนเองต้องปฏิบัติในการตรวจประเมิน

4) ดำเนินงานในหน้าที่อื่นๆ ที่หน่วยรับรองมอบหมาย นอกเหนือจากขอบข่ายของ มาตรฐาน มกษ. GAP โดยกิจกรรมเหล่านั้นต้องไม่ขัดแย้งกับ หลักการของ ISO/IEC Guide 65 หรือเงื่อนไขที่มีอยู่ในข้อกำหนดทั่วไปของมาตรฐาน มกษ. GAP

ข) ความเป็นอิสระและการรักษาความลับ

1) ไม่อนุญาตให้ผู้ตรวจประเมินดำเนินกิจกรรมใดๆ ที่ส่งผลต่อความเป็นอิสระหรือความยุติธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้คำปรึกษาแก่ผู้ผลิต ที่ขอการรับรอง อย่างไรก็ตามการฝึกอบรมที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องระบบการบริหารหรือเรื่องการตรวจประเมิน และการให้ข้อมูลทั่วไปไม่ถือว่าเป็นการให้คำปรึกษาโดยตรง

2) ผู้ตรวจประเมิน ต้องรักษาข้อมูลอย่างเคร่งครัดในเรื่องของการทำงานต่างๆของผู้ผลิตและหน่วยรับรอง ทั้งนี้เพื่อรักษาไว้ซึ่งความลับของข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ

3.3.2 คุณสมบัติของผู้ตรวจประเมิน

ก) การศึกษา

1) จบการศึกษาอย่างน้อยประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง หรืออนุปริญญา และต้องเป็นสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายที่ให้การรับรอง (พืช ปศุสัตว์ และประมง)

2) สำหรับ ขอบข่ายปศุสัตว์ ทีมผู้ตรวจประเมินต้องมีผู้ตรวจประเมินที่จบการศึกษา สัตวแพทยศาสตรบัณฑิตอย่างน้อย 1 คน

ข) ทักษะด้านเทคนิค และการฝึกอบรม

1) ทักษะด้านเทคนิค

1.1) มีประสบการณ์ทำงานอย่างน้อย 2 ปี (หลังจากจบการศึกษา) และมีประสบการณ์ 3 ปี ในอุตสาหกรรมด้านการเกษตรหรือด้านเกษตรที่เกี่ยวข้องกับ GAP

1.2) ต้องมีประสบการณ์ในการตรวจประเมินตามมาตรฐาน GAP ตามขอบข่ายนั้น ๆ อย่างน้อย 4 ครั้ง และรวมเวลาในการตรวจไม่ต่ำกว่า 10 วันทำการ

หมายเหตุ กรณีผู้ตรวจประเมินในสาขาอื่น ได้แก่ ISO 9001 GMP HACCP หรือเทียบเท่า และมีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อ 3.3.2 ก) การศึกษา และ ข) ทักษะด้านเทคนิค ยกเว้นขาดประสบการณ์ในการตรวจประเมิน GAP สามารถจัดคณะตรวจประเมิน โดยเชิญผู้ที่มีประสบการณ์ในการตรวจประเมิน GAP ตามขอบข่ายนั้นๆ เข้าร่วมตรวจได้ การจะเป็นผู้ตรวจประเมินในสาขา GAP ได้ ต้องเพิ่มประสบการณ์ในการตรวจประเมิน GAP ภายใต้คำแนะนำของผู้ตรวจประเมินที่มีประสบการณ์ด้าน GAP ในสาขาที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 ครั้ง เป็นเวลา 10 วัน

1.3) มีความสามารถในการสื่อสาร โดยเฉพาะ “ภาษาใช้งาน” ซึ่งหมายถึงภาษาท้องถิ่นหรือภาษาที่ใช้ในการทำงาน

2) การฝึกอบรม

2.1) ผ่านหลักสูตรการฝึกอบรมผู้นำการตรวจประเมินภายใต้หลักการของ ISO 19011 มีระยะเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า 37 ชั่วโมง โดยรายละเอียดในใบรับรองต้องระบุเนื้อหา ระยะเวลา และระบุว่าได้สำเร็จหลักสูตรดังกล่าว

2.2) ผ่านการอบรมด้านความปลอดภัยและมาตรฐาน GAP ดังนี้

2.2.1) การฝึกอบรมมาตรฐาน GAP ที่เกี่ยวข้อง

2.2.2) หลักการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤติที่ต้องควบคุม การประเมินและการวิเคราะห์อันตรายตามหลักการของ Codex Alimentarius

2.2.3) หลักการในการบริหารจัดการความปลอดภัยอาหาร รวมถึงโปรแกรมสุขลักษณะพื้นฐาน หลักสูตรการฝึกอบรมควรได้รับการยอมรับจากหน่วยงานภาครัฐหรือ ภาคเอกชนอิสระที่ได้รับการยอมรับในคุณสมบัติที่เหมาะสมและเกี่ยวข้อง ซึ่งการอนุมัติหรือการรับรองหลักสูตร การฝึกอบรมโดยหน่วยงานอิสระที่มีความชำนาญนั้นสามารถยืนยันได้ว่าหลักสูตรถูกต้องตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

2.2.4) การฝึกอบรมเรื่องสุขอนามัยด้านอาหาร ซึ่งอาจจะเป็นบางส่วนของคุณสมบัติ หรือสอบผ่านหลักสูตรอย่างเป็นทางการ เช่น

ขอบข่ายพืช: สุขอนามัยพืช (plant health) เช่น การอารักขาพืช และการอบรมการป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน ปุ๋ย ซึ่งอาจจะเป็นบางส่วนหรือสอบผ่านทั้งหมดของหลักสูตรที่เป็นทางการ

ขอข่ายปศุสัตว์และประมง พื้นฐานทางด้านเวชภัณฑ์สัตว์และ/หรือ การฝึกอบรมด้านสุขอนามัยสัตว์ และประเด็นทางด้านสวัสดิภาพต่างๆ สุขภาพสัตว์ การจัดการสิ่งแวดล้อม

3.4 การลงทะเบียนรับรอง

การลงทะเบียนรับรองจากความไม่สอดคล้องที่เกิดจากการตรวจประเมินรับรองระบบงานให้ เป็นไปตามที่หน่วยรับรองระบบงานกำหนดไว้ (ตาม ISO/IEC Guide 65)

3.5 การสุ่มตัวอย่างเพื่อการวิเคราะห์

3.5.1 กรณีที่หน่วยรับรองต้องสุ่มตัวอย่างเพื่อการวิเคราะห์ เพื่อประกอบการรับรองสามารถดำเนินการได้ ดังต่อไปนี้

ก) ในกรณีที่ผู้ตรวจประเมินพิจารณาแล้วว่า มีการใช้สารเคมี หรือมีการปนเปื้อนสารเคมีเกินเกณฑ์มาตรฐาน

ข) ในกรณีที่มีการตรวจติดตามกระบวนการผลิต และพบข้อบกพร่องร้ายแรง ต้องทำการสุ่มเก็บตัวอย่างเพื่อตรวจวิเคราะห์

ค) ในกรณีที่มีข้อร้องเรียน

3.5.2 ประเภทของการวิเคราะห์ และหลักเกณฑ์ในการสุ่มตัวอย่าง

ก) ขอข่ายพืช

ประเภทของการวิเคราะห์

วิเคราะห์สารพิษ สารพิษตกค้างทางการเกษตร และจุลินทรีย์

หลักเกณฑ์ในการสุ่มตัวอย่าง

เก็บตัวอย่างพืชให้มีน้ำหนักไม่น้อยกว่า 1 กิโลกรัมต่อ 1 ตัวอย่าง โดยใส่ตัวอย่างลงในถุงพลาสติกปิดสนิท แยกกันถุงละ 1 ตัวอย่าง พร้อมทั้งเขียนรายละเอียดให้ชัดเจนในแต่ละตัวอย่าง ได้แก่

1. ชนิดพืช
2. วัน เดือน ปี ที่เก็บตัวอย่าง
3. ผู้เก็บตัวอย่าง หรือผู้ส่งตัวอย่าง

หน่วยงานที่ตรวจวิเคราะห์

ห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรอง ตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 หรือห้องปฏิบัติการที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงาน

ข) ขอข่ายปศุสัตว์

ประเภทของการวิเคราะห์

1. การตรวจชั้นสุตรโรคส์ ตว์ (หรือสัตว์ปีก) ที่ป่วยตายและหากมีอาการตามนิยามโรคให้เก็บตัวอย่างส่งตรวจ และชั้นสุตร (กรณีสัตว์ตายแล้ว)
2. การตรวจสารพิษตกค้างหรือสารเคมีตกค้าง
3. การตรวจสุขภาพสัตว์จากตัวอย่างซาก/อุจจาระ/ซีรัม

หลักเกณฑ์ในการสุ่มตัวอย่าง

เก็บตัวอย่างเนื้อสัตว์ให้น้ำหนักไม่น้อยกว่า 0.5 กิโลกรัม โดยใส่ตัวอย่างลงในถุงพลาสติก ปิดถุงให้สนิท แยกกันถุงละ 1 ตัวอย่าง พร้อมทั้งเขียนรายละเอียดให้ชัดเจน หรือ

เก็บตัวอย่างสัตว์ (สัตว์ปีกหรือซากสัตว์ปีก จำนวน 2-5 ตัว หรือเก็บตัวอย่าง cloacal swab หรือ ซีรัมจากสัตว์ปีกอย่างน้อย 60 ตัวต่อฟาร์ม) ใส่ถุงพลาสติก 2 ชั้น แล้วมัดปากถุงให้แน่น เก็บประวัติสัตว์ (หรือสัตว์ปีก) รวมทั้งพิกัดจุดเกิดโรค พร้อมทั้งเขียนรายละเอียดให้ชัดเจนในแต่ละตัวอย่าง ได้แก่

1. ชนิดสัตว์
2. วัน เดือน ปีที่เก็บตัวอย่าง
3. ผู้เก็บตัวอย่าง หรือผู้ส่งตัวอย่าง

หน่วยงานที่ตรวจวิเคราะห์

ห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรอง ตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 หรือห้องปฏิบัติการที่ขึ้นทะเบียนกับ สำนักงาน

ห้องปฏิบัติการของกรมปศุสัตว์ หรือห้องปฏิบัติการที่กรมปศุสัตว์ให้การรับรอง (การตรวจวิเคราะห์โรคสัตว์ ส่วนใหญ่ดำเนินการที่ห้องปฏิบัติการของกรมปศุสัตว์

ค) ขอบข่ายประมง

ประเภทของการวิเคราะห์

1. ตัวอย่างน้ำ ประกอบด้วย ตัวอย่างน้ำบ่อเลี้ยง อย่างน้อย ร้อยละ 5 ของจำนวนบ่อเลี้ยง และน้ำในบ่อพักน้ำ และ /หรือบ่อบำบัดน้ำทิ้ง จำนวนอย่างน้อย 1 ตัวอย่าง ค่าพารามิเตอร์ที่ตรวจวิเคราะห์ ประกอบด้วย ออกซิเจนละลายในน้ำ แอมโมเนีย ไนโตรเจน ปีไอดี ความเค็ม ความเป็นด่าง และโคลิฟอร์ม
2. ตัวอย่างยาสัตว์หรือสารเคมีตกค้างประกอบด้วย ยาสัตว์และสารเคมีต้องห้าม และยาสัตว์ สารเคมี และวัตถุอันตรายที่อนุญาตให้ใช้สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ
3. ตัวอย่างอาหารสัตว์น้ำตรวจวิเคราะห์ยาปฏิชีวนะและสารเคมีตกค้าง

หลักเกณฑ์ในการสุ่มตัวอย่าง

ควรเก็บตัวอย่างสัตว์น้ำที่มีอายุการเลี้ยงไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้สำหรับสัตว์น้ำแต่ละชนิด โดยสุ่มเก็บตัวอย่างจากหน่วยการผลิตให้กระจาย 4 จุด โดยให้ได้น้ำหนักรวมอย่างน้อย 0.5 กิโลกรัม หรือตามที่กำหนดไว้สำหรับสัตว์น้ำแต่ละชนิด โดยนำตัวอย่างสัตว์น้ำบ บรรจุในถุงพลาสติก และปิดผนึกถุง ให้สนิท พร้อมติดป้ายแสดงรายละเอียด

1. ลำดับที่นำส่งตัวอย่างของแต่ละฟาร์ม

2. วันเดือนปี ที่เก็บตัวอย่าง
3. หน่วยงานที่เก็บตัวอย่าง
4. ชื่อฟาร์ม
5. ชื่อหน่วยการผลิต (บ่อ/กระชัง)
6. เลขที่ใบรับรอง
7. ชนิดสัตว์น้ำ
8. อายุหรือขนาดหรือน้ำหนักสัตว์น้ำที่ทำการเก็บตัวอย่าง

นำตัวอย่าง สัตว์น้ำที่บรรจุในถุงพลาสติกปิดสนิท แช่เย็นในถังบรรจุน้ำแข็งโดยรักษาระดับอุณหภูมิที่ประมาณ 4 องศาเซลเซียส ไม่ควรให้ตัวอย่างสัมผัสกับน้ำแข็งโดยตรง ภาชนะที่ใช้ในการขนส่งตัวอย่าง สะอาด แข็งแรง เพื่อป้องกันการเสียหายที่อาจเกิดขึ้นกับตัวอย่าง ตัวอย่างต้อง ส่งไปห้องปฏิบัติการภายใน 24 ชั่วโมง ในกรณีที่ต้องใช้เวลาในการเก็บและขนส่งมากกว่า 24 ชั่วโมง ให้เก็บตัวอย่างในตู้แช่แข็งที่อุณหภูมิไม่น้อยกว่า -18 องศาเซลเซียส โดยมีระยะเวลาการเก็บถึงนำส่งไม่เกิน 7 วันทำการ

การเก็บตัวอย่างอาหารสัตว์ น้ำ (อาหารสำเร็จรูป และ /หรือหัวอาหาร) จำนวน 3 ตัวอย่าง ตัวอย่าง ละ 100 กรัม สำหรับการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ จำนวน 2 ตัวอย่าง และเก็บสำหรับการตรวจสอบที่ฟาร์ม จำนวน 1 ตัวอย่าง สำหรับใช้เพื่อตรวจซ้ำ หรือเพื่อการยืนยันผลตรวจในกรณีที่มีข้อสงสัย

หน่วยงานที่ตรวจวิเคราะห์

ห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรอง ตามมาตรฐาน ISO/IEC 17025 หรือห้องปฏิบัติการที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงาน

- กรมประมง. 2553. **ศูนย์พัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ**. วันที่เริ่มใช้ 27 เมษายน 2553. 4 หน้า.
- กรมประมง. 2554. **หลักเกณฑ์และเงื่อนไข การรับรองระบบการผลิตและผลิตผลสัตว์น้ำตามมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ GAP และ CoC**. แก้ไขครั้งที่ 1. วันที่เริ่มใช้ 9 มีนาคม 2554. 24 หน้า.
- กรมประมง. 2554. **หลักเกณฑ์และเงื่อนไข การตรวจประเมินตามมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ GAP และ CoC**. แก้ไขครั้งที่ 1. วันที่เริ่มใช้ 9 มีนาคม 2554. 22 หน้า.
- กรมประมง. 2554. **คู่มือขั้นตอน การดำเนินการรับคำขอรับการรับรอง และวิธีปฏิบัติในการรับคำขอรับการรับรอง**. แก้ไขครั้งที่ 1. วันที่เริ่มใช้ 9 มีนาคม 2554. 22 หน้า.
- กรมวิชาการเกษตร. 2547. **ระบบการจัดการคุณภาพ : GAP มะม่วง สำหรับเกษตรกร**. 30 หน้า.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2552. **มาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ.9001-2552 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร**.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2552. **มาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ.4400-2552 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวหอมมะลิไทย**.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2552. **มาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ.7401-2552 การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดีสำหรับฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล**.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2552. **มาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ.6901-2552 การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มไก่เนื้อ**.
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. 2553. **ขั้นตอนการให้การยอมรับความสามารถหน่วยรับรอง**. www.acfs.ac.th.
- GLOBALGAP, 2007. **Control Points and Compliance Criteria – Integrated Farm Assurance: All Farm Base, Crop Base, Fruit and Vegetables English Version V3.0-2 Sep 07**. Cologne Germany: GLOBALGAP c/o FoodPLUS GmbH.
- International Accreditation Forum, 1996. **IAF Guidance on the Application of ISO/IEC Guide 65:1996. General Requirement for Bodies Operating Product Certification Systems**, Issue 2 (IAF GD 5:2006).
- ISO/IEC Guide 23:1982(E), 1982. **Methods of indicating conformity with standards for third-party certification systems**.
- ISO/IEC Guide 27:1983(E), 1983. **Guidelines for corrective action to be taken by a certification body in the event of either misapplication of its mark of conformity to a product, or products which bear the mark of the certification body being found to subject persons or property to risk**.

ISO/IEC Guide 53:1988(E), 1988. An approach to the utilization of a supplier's quality system in third party product certification.

ISO/IEC Guide 7:1994(E), 1994. Guideline for drafting of standards suitable for use for conformity assessment.

ISO/IEC Guide 65:1996(E), 1996. General Requirement for Bodies Operating Product Certification Systems.

ISO 19011:2002(E), 2002. Guidelines for quality and/or environmental management systems auditing.

ISO/IEC Guide 2:2004(E), 2004. Standardization and related activities-General vocabulary.

ISO/IEC Guide 28:2004(E), 2004. Conformity assessment-Guidance on a third-party certification system for products.

ISO/IEC Guide 67:2004(E), 2004. Conformity assessment-Fundamentals of product certification.

ISO/IEC 17000:2004(E), 2004. Conformity assessment - Vocabulary and general principles.

ISO 22000:2005(E), 2005. Food safety management system-Requirements for any organization in the food chain.

ISO/IEC 17025:2005(E), 2005. General requirements for the competence of testing and calibration laboratories.

ISO/IEC 17021:2006(E), 2006. Conformity assessment-Requirements for bodies providing audit and certification of management systems. International Organization for Standardization.

ISO/TS 22003:2007(E), 2007. Food safety management system- Requirements for bodies providing audit and certification of food safety management systems. International Organization for Standardization.

ISO 9001:2008, 2008. General requirements for the competence of testing and calibration laboratories.

ISO/IEC 17007:2009(E), 2009. Conformity assessment - Guidance for drafting normative documents suitable for use for conformity assessment.

National Benchmarking against, 2009. **GLOBALGAP : Case Studies of Good Agricultural Practices in Kenya, Malaysia, Mexico and Chile.** Olga van der Valk, Joop van der Roest (Institute of Food Safety Rikilt) Report 2008-09 April 2009 LEI Wageningen UR, The Hague, Netherlands 67 pp.

National Bureau of Agricultural Commodity and Food Standards (ACFS). **System Standard (Online).** Available: <http://www.acfs.go.th/index.php>.

ภาคผนวก ก

หน่วยงานที่ให้ข้อเสนอแนะในการประชุมหารือ
ร่าง Certification Scheme
(หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี)

**หน่วยงานที่ให้ข้อเสนอแนะในการประชุมหารือร่าง Certification Scheme
(หลักเกณฑ์การรับรองมาตรฐานการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี) มีดังนี้**

1. หน่วยงานราชการ

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.)

- สำนักรับรองมาตรฐาน (สรม.)
- สำนักกำหนดมาตรฐาน (สกม.)
- สำนักส่งเสริมมาตรฐาน (สสม.)

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

สำนักส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 กรมส่งเสริมการเกษตร

สำนักพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

กลุ่มพัฒนาการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ กรมการข้าว

สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครปฐม

2. หน่วยรับรองภาครัฐ

สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าพืช กรมวิชาการเกษตร

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 กรมวิชาการเกษตร

สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 2 กรมวิชาการเกษตร

สำนักพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว กรมการข้าว

สำนักงานปศุสัตว์เขต 7 กรมปศุสัตว์

สำนักงานปศุสัตว์เขต 3 กรมปศุสัตว์
 สำนักพัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์
 ศูนย์พัฒนาระบบและรับรองมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กรมประมง

3. หน่วยรับรองภาคเอกชน

สถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอ
 บริษัท เอสจีเอส (ประเทศไทย) จำกัด
 บริษัท ทูฟ นอร์ด (ประเทศไทย) จำกัด

4. ผู้ประกอบการ/ผู้ค้าปลีก

บริษัท ซีพีเอฟ ผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด
 บริษัท เอก-ชัย ดีสทริบิวชั่น ซิสเทม จำกัด
 บริษัท สยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน)
 บริษัท เซ็นทรัล ฟู้ด รีเทล จำกัด

5. อาจารย์/นักวิจัย/นักวิชาการ

คณาจารย์ สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 คณาจารย์ คณะประมง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
 คณาจารย์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน
 คณาจารย์ สาขาสัตวบาล คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
 คณาจารย์ คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
 นักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
 กลุ่มเครือข่าย GAP ภาคตะวันตก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
 นักวิจัย สาขาสัตวบาล คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

6. เกษตรกร

สมาคมเกษตรกรคลื่นลูกใหม่ไทย (สกท.)
 ชมรมเกษตรกรคลื่นลูกใหม่
 บริษัท ไปโอเทคฟาร์มคอนเซิร์ท จำกัด
 ชมรมผู้เลี้ยงกุ้งจันทบุรี

